

DIRVA

Nr. 72

Birželis-June 22, 1960

Cleveland, Ohio

Paleckis nesuranda ministerių?

Respublikinis sovietas pastarojo sušaukimo proga patvirtino Diržinskaitės paskyrimą min. pirm. pavaduotoja, Jančaitytės paskyrimą socialinio aprūpinimo ministere, užpildė susidariusias (dėl mirties) spragas aukščiausiam respublikiniame teisme, bet nieko nepadarė nei dėl užsienių, nei dėl sveikatos ministerių.

Santykiuose su užsieniais, pavyzdžiui, lankantis kultūrinių delegacijoms iš

Lenkijos, svečius pasitinka ir globoja kultūrinių santykių draugijos pirmininkas P. Rotomskis (buvęs užs. reik. ministerio pareigose Stalino laikais) ir kultūros ministerijos atstovai. Nuo šių metų pradžios nėra užsienių reikalų ministerio ir nieko negirdėti apie ministeriją.

Sveikatos ministeris A. Dirsė respublikinio sovieto prezidiumo aktu iš ministerio pareigų buvo atleistas vasario 24 dieną. Vasario 25 dieną ir Ministerių tary-

ba nutarė A. Diršę atleisti iš Sveikatos apsaugos ministerijos kolegijos pirminko pareigų. Kovo 14 dieną (tik po trijų savaitžių!) ta pati Ministerių taryba nutarė pavesti laikinai eiti Sveikatos apsaugos ministerio pareigas ministerio pavaduotojui M. Zaikauskui. Taip jis ligi šiol ir tebeina tas pareigas laikinai.

Tuo tarpu medicinos žurnale balandžio mėnesio numeryje pirmoje vietoje išspausdintas medicinos mokslų kandidato A. Dirsės straipsnis širdies kraujotakos klausimu. Straipsnis skelbiamas kaip parašytas Vilniaus universiteto hospitalinės chirurgijos katedros priežiūroje.

PABALTIEČIAI IŠKELIA SOVIETŲ SAJUNGOS NUSIKALTIMUS

AUCKLANDAS, NAUJOJI ZELANDIJA. Sovietų Sąjungos prieš 20 metų įvykdytas Lietuvos, Latvijos ir Estijos užpuolimas bei tęsiama okupacija, plačiai nuskambėjo šiame krašte. Savaitę prieš rengiamą minėjimą Baltų Klubas kreipėsi laiškų-atšišaukimu į didžiuosius Zelandijos, Australijos, Pakistano, Indijos, Ceylono, Burmos, Malajos, Tailando, Singapuro, Viet Namo, Filipinų ir Šiaurės Bornėo laikraščius. Dalis šių kraštų laikraščių atspaudė Baltų Klubą pareiškimą apie Sovietų Sąjungos 1940 metų užpuolimą ir tęsimą okupaciją Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Minėjimo išvakarėse įtakingiausias Zelandijos dienraštis "New Zealand Herald" paskyrė vedamąjį, pavadintą "Pabaltijo Valstybės vis dar Rusijos priešpadoje. Jame smulkiai aprašyta sovietų smurto eiga ir gale klausima, kaip laisvasis pasaulis gali tikėtis, kad Rusija pasikeitė, jei prieš 20 metų padarytas nusikaltimas dar neatitaisytas. Pora dienų prieš tai, katalikų savaitraštis "Zealandia" taip pat paminėjo šią sukaktį.

Baltų Klubą minėjimas įvyko birželio 12-tą. Y.W.C.A. salėje, Salė buvo pilna įvairių tautų žmonių. Šiais metais dalyvavo žymiai grupė studentų, be pabaltiečių buvo dar zelandų, indų, kiniečių ir kitų. Minėjimą atidarė ir apie Sovietų Sąjungos nusikaltimus prieš Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybes bei žmones kalbėjo organizacijos pirmininkas G. Procuta. Minėjimo tikslas, pabrėžė kalbėtojas, prisiminti ir pagerbti mūsų tautiečius, žuvusius kovoje prieš raudonąją okupantą, parodyti pa-

sauliui Sovietų Sąjungos tarptautinius nusikaltimus prieš mūsų valstybes ir reikalauti, kad Pagrindinės Žmogaus Teisės būtų taikomos mūsų pavergtiems kraštams.

Pagrindinis kalbėtojas, Naujosios Zelandijos parlamentaras ir Gynybos Komiteto narys Leon Gotz, ilgą laiką gyvenęs Azijoje, kalbėjo tema "Komunizmas Pietryčių Azijoje. Kalbėtojas, pacitavęs Lenino žodžius "Nesvarbu, kad trys ketvirčiai žmonijos bus sunaikinti, svarbu, kad likęs ketvirtis taptų komunistais" nurodė, kad visi dabartiniai Azijos komunistų vadai yra Maskvos mokiniai Mao Tse-tung, vienas iš jų, į sostą įkopė per 33 milijonus kiniečių lavonų. Toliau Leon Gotz, išdėstęs komunistų kėslus Azijoje ir kas daroma jiems atremti, ragino laisvąjį pasaulį būti pasiruošusiems, pasimokyti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos bei kitų komunizmo pavergtų kraštų patirties, ką reiškia jų siūloma koegzistencija.

Pabaltiečiams užuojautą tarė lenkų, vengrų ir ukrainiečių atstovai, N. Z. Statybos Unijos pirm. Freeman, N. Z. Raudonojo Kryžiaus pirm. Watson ir kiti. Raštu užuojautą pareiškė N. Z. premjeras Nash, eilė ministerių, parlamento narių, J. A. V. ambasadorius Russell, Federalinės Vokietijos ambasadorius Nohring ir eilė žemesnio rango diplomatinio korpuso narių.

Minėjimas užbaigtas Estijos, Latvijos ir Lietuvos himnais.

Tą patį vakarą N. Z. radiofonas per visą valstybinį stočių tinklą pranešė apie Baltų Klubą įvykusį minėjimą.

Liet. Inf. N. Z.

DIDINA PAŠTININKAMS ATLYGINIMUS

Laiškininkams, telefoninkams ir laiškų rūšiotojams keliamas atlyginimas ketvirtadaliu ar daugiau, kitiems net 45-iais nuošimčiais. Šiose masinio pobūdžio tarnybose atlyginimai buvo menki, o politinė darbo reikšmė svarbi.

Dabar tie atlyginimai keliami visoje Sovietijoje, todėl tas liečia ir Lietuvoje tarnaujancius paštininkus. Tose tarnybose daug rusų, nes paštas anksčiau priklausė maskvinei ministerijai, o dabar priklauso irgi maskvinei ministerijai, tik per jos šaką vilniškėje valdžioje. (Pirma buvęs maskvinės ministerijos įgaliotinis Lietuvoje tapo paverstas "Lietuvos" ryšių ministeriu).

NEDAVĖ LENKŲ KONCERTO PER TELEVIZIJĄ

Neseniai Lietuvoje lankėsi lenkų liaudies meno ansamblis "Mazowsze". Vilniuje pritrūko bilietai į ansamblio pasirodymus. Buvo paskelbta, kad birželio 5 d. 8 valandą (sekmadienį) pasirodymas bus perduotas iš Filharmonijos salės per televiziją. Bet laikui atėjus, televizijos imtuvų ekranuose pasirodė pranešimas, kurį pasakė, kad spektaklis nebus perduodamas, kadangi tam pasipriešino Filharmonijos administracija.

(LNA)

Mažosios Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus dukteriai Elzei Jankutei, atvykusiai iš Kanados pasi-svečiuoti pas pažįstamus, Karpių namuose Clevelando lietuviai suruošė priėmimą, kuriame buvo prisiminta jos tėvo nuopelnai Lietuvai. Šiame numeryje (5psl.) pradedame spausdinti jos atsiminimus apie Rambyną kalną. Nuotraukoje: Elzė Jankutė, priėmime susitikusi su Sofija Smetoniene, dalinasi prisiminimais.

Dirvos nuotrauka

ALŽIRO SUKILĖLIAI PRIĖMĖ DE GAULLE KVIETIMĄ PRADĖTI TAIKOS DERYBAS

Tačiau nežada nutraukti karo veiksmu

Po beveik šešerius metus trukusių kovų Alžiro Tautinio Išlaisvinimo Frontas sutiko vykti į Paryžių taikos deryboms pradėti.

Tą nutarimą per Tuniso radiją paskelbė Ferhat Abbas, laikinosios nacionalistų vyriausybės prezidentas, Nacionalistai, atsakydami į praeitą savaitę prez. De Gaulle paskelbtą kvietimą "ieškoti garbingo kovų galo", pranešė, kad jie į Paryžių siunčia savo įgaliotinį, kuris turės suorganizuoti Ferhat Abbas susitikimą su prez. De Gaulle.

Pareiškime pastebima, kad, nors prez. De Gaulle pažįsta skiriasi nuo Alžiro laikinosios vyriausybės pažiūros, bet laikinąjį vyriausybę norinti baigti konfliktą ir "galutinai išspręsti Alžiro klausimą". Prez. De Gaulle savo kalboje buvo pareiškęs įsitikinimą, kad Alžiras pasirinksiąs kurią nors ryšio su Prancūzija formą. Pareiškime buvo vartojamas išsireiškimas "Alžiro Respublikos Laikinoji Vyriausybė", kurios nei Prancūzija, nei prez. De Gaulle nepripažįsta.

Alžiro nacionalistams sutikus pradėti derybas, Paryžiuje vyriausybės sluoksniai tuoj pat davė suprasti, kad jie draugiškai sutiks jų įgaliotinį, Prancūzų karinis lėktuvas pasiųstas į Tunisą įgaliotiniui atgauti.

Bet derybos, kaip numatoma, būsiančios sunkios. Esama didelių nuomonių skirtumų beveik kiekvienu klausimu, įskaitant Alžiro ateitį ir prancūzų kariuomenės vaidmenį būsimojoje rinkimuose. Sukilėliai nori visiškai nepriklausomybės, Prancūzija norėtų kokios nors laisvos sąjungos tarp Prancūzijos ir Alžiro.

Pirmuosiuose pasitarimuose politiniai aspektai greičiausiai visai nebūsią liesti, nes Prancūzija nenori derybų tais klausimais pradėti, kol nebus įgyvendintos ginklų paliaubos ir musulmonai galutinai nepadės ginklų.

Pačiame Alžire po laikinosios nacionalistų vyriausybės komunikato paskelbimo tebeviešpatavo įtampa, bet netikėtai šalta atmosfera.

Muzulmonų sluoksniuose pastebėta džiaugsmo reiškinių, bet europiečių ("colons") tarpe konstatuotas intensyvesnis judėjimas "Prancūzų Alžiro Fronto" būstine-nauja politinė organizacija, kuri ekstremistų buvo suorganizuota praeitą savaitę, protestuojant prieš prez. De Gaulle kvietimą pradėti derybas.

Pirmuosiuose pasitarimuose politiniai aspektai greičiausiai visai nebūsią liesti, nes Prancūzija nenori derybų tais klausimais pradėti, kol nebus įgyvendintos ginklų paliaubos ir musulmonai galutinai nepadės ginklų.

Pačiame Alžire po laikinosios nacionalistų vyriausybės komunikato paskelbimo tebeviešpatavo įtampa, bet netikėtai šalta atmosfera.

Muzulmonų sluoksniuose pastebėta džiaugsmo reiškinių, bet europiečių ("colons") tarpe konstatuotas intensyvesnis judėjimas "Prancūzų Alžiro Fronto" būstine-nauja politinė organizacija, kuri ekstremistų buvo suorganizuota praeitą savaitę, protestuojant prieš prez. De Gaulle kvietimą pradėti derybas.

BAIGIAM TAVRYTI JAV - JAPONIJOS SUTARTIES FORMALUMAI

JAV valst. pasekr. Dillon pareiškė, kad amerikiečiai neturėtų pulti panikon dėl fakto, kad komunistų inspiruoti demonstrantai privertė atšaukti prez. Eisenhowerio kelionę į Japoniją. Bet jis skatino kongresą paskubinti ratifikuoti savitarpinės pagalbos paktą su Japonija. Pakto ratifikacijos senate buvo laukiama praėjusios savaitės pabaigoje, bet jis buvo atidėtas.

JAPONIJOJE demonstracijos prieš Kishi vyriausybę ir pakto ratifikavimą tebevyksta, bet jau beveik žiaurumų. Pakto ratifikacija įsigaliojo automatiškai, aukštesiems rūmams nuo gegužės 20 negalėjus susirinkti posėdžio. Paskutinėmis minutėmis prieš ratifikacijos įsigaliojimą Kishi rezidencija ir parlamento rūmai buvo apgulti maždaug 300,000 demonstrantų.

Pakto ratifikacijai įsigaliojus, demonstracijos atslūgo ir parlamentas priėmė 32 įstatymų pakeitimus, susijusius su 1951 metų sutartimi, kurie kliudė naujamai sutarčiai veikti. Pakto ratifikavus JAV senatui, bus apsiesta, greičiausiai ateinančią savaitę, ratifikacijos dokumentais, ir baigti reikalingi formalumai. Tada premjeras Kishi atsisitaisyti.

Socialistai ir komunistai puola vyriausybę, kad paskutiniai formalumai atliekami vienos valdančiosios partijos. Abi opozicinės partijos parlamento posėdžius boikotuoja nuo gegužės

20, kada ten buvo sutartis ratifikuota.

Ateinančiomis dienomis laukiama naujų didelių demonstracijų.

KAIP JAPONŲ STUDENTAI PRIVERTĖ ATŠAUKTI VIZITĄ

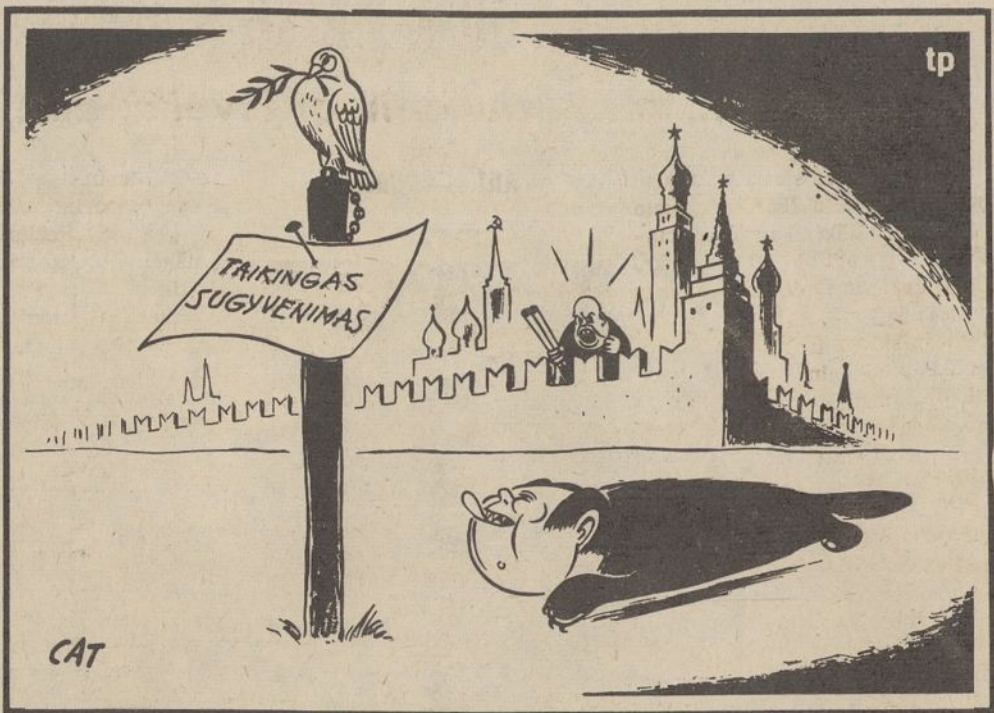
Prez. Eisenhowerio kelionė į Japoniją buvo atšaukta, premjerui Kishi pareiškus, kad jo vyriausybė negalinti garantuoti dėl prezidento gyvybės. Dabar gautos žinios parasykina tą būklę.

Dar prezidentui tebeviešint Maniloje (Filipinuose), birželio 14 JAV slaptoji tarnyba (prezidento apsaugos grupė) gavo žinių iš Tokijo, kad komunistų dominuojama Zengakuren studentų federacija yra suorganizavusi šimtus fanatikų į "savižudžių grupes".

Tos grupės turėjusios veikti birželio 19 organizuojamų masinių demonstracijų metu. "Savižudžių grupių" uždavinys buvo: bet kokia kaina prasilioti pro policijos užtvartas, prasiveržti iki prezidento automobilio, į apversti ir galbūt prezidentą nužudyti.

Tie pranešimai buvo parodyti prezidentui, bet jis pareiškė, kad turįs vykti į Tokiją, nebent premjeras Kishi vizitą atšauktų.

-- Mao, neliesk mano spąstų!...

Raudonosios Kinijos mįslė (3)

AR RAUDONIEJI MILŽINAI NEPERSISKIRS?

Chruščiovas savo koegzistenciniuose išvedžiojimuose yra pastebėjęs, kad "dabartinėje epochoje" smurtas ir revoliucijos nebūtinai esančios reikalingos žmonijai iš kapitalistinės sistemos pervesti į socialistinę arba komunistinę. Jis teigė, kad "dabartinėje epochoje" tautos galinčios eiti į socializmą ir kitais keliais. Pagaliau, "naujojoje epochoje" yra įvykusių permaitinimų, kurios pakeitė jėgų balansą ir visuotinio karo galimybes apribojo.

Kinija yra priešinga pagrindinei Chruščiovo prielaidai, kad pasaulis atėjo į "naują epochą". Kinijos komunistai netiki, kad karo, revoliucijos ir panašių priemonių galimybės sumažėjusios. Jie taip pat atmeta Chruščiovo pažiūrą, kurią jis yra ne kartą kartojęs, kad visuotinis karas reikėtų visuotinę pasaulio savižudybę. Kinija tiki, kad "ant žuvusio kapitalizmo griuvėsių" greitai iškilų naują ir "tikrai gražią" civilizaciją.

Tą įsitikinimą, kaip sakoma, Maocetungas išreiškė ir ciniškesne forma. Esą, jis pasakęs, kad karas tikrai sunaikintų Vakarų, bet Kinija galėtų pakelti 300 mil. žmonių nuostolius ir vis dėlto išlikti.

Ar tie Kinijos argumentai atrodą pasekėjų Maskvoje? Atrodo, taip. Didžioji jų dalis primena Stalino ir jo buvusio užsienių reikalų ministro Molotovo pažiūras. Stalinizmas tebeturi pasekėjų ir aukštuosiuose Kremliaus sluoksniuose. A. Suslovas, pirmaująs stalinizmo ideologas, sėdi greta Chruščiovo. Jis administruoja Maskvos santykius su Kinijos komunistais ir tokiais stipriais stalinistais, kaip Prancūzijos komunistų partija.

U-2 incidentas kaip tik davęs progos sustiprėti Kinijos komunistų reikiams argumentams ir susilpninęs visą Chruščiovo filosofiją.

Ar tie nuomonių skirtumai ir nuo viešumos maskuojami konfliktai tarp Pekino ir Maskvos yra tokio didelio masto, kad galėtų perskirti abu komunistinius milžinus.

Tuo tarpu ne. Yra beveik tikra, kad Chruščiovas santykių su Kinija labui atšaukė savo 1958 metais planuotą keturių didžiųjų susitikimą Jungt. Tautų Saugumo Tarybos rėmuose. Iš kitos pusės atrodo, kad Kinija, nepaisant visų įtarinėjimų ir opozicijos, yra linkusi dalyvauti viršūnių konferencijose. Kiekvienam yra aišku, kad jungtinis dviejų kraštų svoris pasaulio klausimuose būtų daug didesnis, negu atskirai panaudotas.

Ekonominiai faktoriai taip pat kalba prieš Kinijos santykių nutraukimą su Rusija. Kinija moka Sovietijai už ekonominę pagalbą. Bet techninė pagalba, specialistų paruošimas ir sovietinė patirtis yra tokia naudinga staigiai Kinijos industrializacijai, kad ji negali jos tuo tarpu atsisakyti.

Ir Maskva su Pekinu gerai žino, kad bet kurio partnerio karinės jėgos silpninimas atsilieptų į viso pasaulio jėgų pusiausvyrą. Dabartinis dviejų kon-

tingentų sistemos pajėgumas staigiai mėtų įtampos židinius iš Europos į Tolimuosius Rytus ir atvirkščiai jiems yra tiesiog neįkainojamas.

Bet, jei tuo tarpu Rusijai ir Kinijai yra būtina išlaikyti glaudžius santykius, kas tolimoje perspektyvoje?

Čia daugelis specialistų mato kitą vaizdą. Jie tiki, kad dabartinės kontraversijos tarp abiejų režimų palaipsniui turinčios didėti. Didelę reikšmę juose turėsiančios geopolitinės aplinkybės ir situacijos.

Vieną iš tų faktorių jau dabar rusai mini privačiuose pasikalbėjimuose. Tai gyventojų skaičiaus augimas--masė, kuri, kaip Mao kalkuliuoja, turėtų padėti Kinijai pergyventi atomines katastrofas.

Dabartinis Kinijos gyventojų skaičius siekia, kaip visuotinai tikima, apie 650 mil. gyventojų. Tas skaičius didėja, kaip rusų šaltiniai sako, po 15 - 20 milijonų kasmet. Tai reikėtų, kad 1975 metais Kinija turės apie 1 bilijoną gyventojų. Sovietijos gyventojų skaičius dabar siekia 210 mil. ir kasmet didėja po 3,6 mil.

Taip pat pastebima vis ryškėjančių ženklių Azijoje, Afrikoje ir net Pietų Amerikoje, kad Kinija norinti atsistoti priekyje buvusių kolonijų ir priklausomų tautų bloko. To pat siekia ir Sovietija. Tos varžybos atelyje gali paaštrėti.

Jei Kinija atsitotų priekyje to bloko, žmonių skaičiumi jis tap-

tų pasaulio istorijoje neregėto dydžio. Ir tai jau nebebūtų primityvių "mėlynųjų" ar kitos spalvos skruzdžių, vadovaujamų totalitarinės filosofijos, blokas. 1975 metais Kinija bus pasiekusi ekonominę sistemą, panašią į sovietų turėtą. II Pasauliniam karui prasidedant, Ir ji bus ginkluota branduolinių ir raketinių ginklų sistema.

Galbūt ryškiau, negu kuri nors kita valstybė, rusai yra susirūpinę Kinijos augimu į masinę jėgą. "Jūs turėtumėte atidžiau pasižiūrėti, kokių tempų auga Kinijos pramonė--siaubingai!" neseniai pareiškė vienas rusas iš vadovaujančių Sovietijos sluoksnių. Kitas rusų specialistas pastebėjo, kad galbūt netoli tas laikas, kada Amerikai ir Rusijai reikės likviduoti savo nuomonių skirtumus, kad bendrai sutiktų Kinijos grėsmę. Todėl kai kurie stebėtojai ir tiki, kad Chruščiovą koegzistuoti su Vakarais ir verčias vis didėjančiomis ginkluotos Kinijos vaiduoklis.

Visi šie svarstymai, be abejo, tebeturi labai didelę teoritinę atspalvį. Bet kai kuriais požiriais jie išryškina labai realią kinškojo vaiduoklio grėsmę.

Kinija galbūt šį kartą nesugriovė viršūnių konferencijos. Bet jos vaiduoklis labai ryškiai buvo iškilęs Paryžiuje. Ir būsimosiose tarptautinėse konferencijose jis iškils dar ryškėse ne ir didesne grėsme.

Taip buvo išdavinėjama...

PAŽINIMO ŽENKLAS
— RAUDONA ROŽĖ

Sovietinėje pasiuntinybėje, Otawoje, plk. Sabotinas abejingai padeda į šalį mokslininko May bylą ir dar kartą perskaito šifruotą telegramą iš Maskvos, kuri įsako užmegsti ryšius su mokslinku. Toki įsakymai nėra nepaprasti. Keista yra šioje telegramoje yra tik tai, kad Maskva iš karto nurodo ir ryšinininką--vadovaujantį Kanados komunistų partijos narį, parlamento atstovą Fred Rose.

Sabotinas jau nuo seniau žino, kad šis parlamento narys yra svarbus asmuo sovietinės žinių tarnybos tinkle. Kaip atrodo jis dirba, prisidengęs Fred Steinberg, Berger ir Debousz slapyvardžiais. Jo numeris Maskvos sąrašuose yra 4133, tai Sabotinas tikrai žino.

Telegrama iš Maskvos išryškina, kad yra ir antrasis špionazo žiedas Kanadoje. Gal dar esama trečio ir gal net ketvirtos, kuris greičiausiai naudojamas pirmiesiems kontroliuoti.

Todėl labai natūralu, kad kariuiam attache kyla pavydas dėl konkurentų, ir jis telegrafuoja Maskvon, kad pasiūlyti Fred Rose ryšiai su May slepią didelį pavojų. Jis, Sabotinas, tikis, jog būtų tiksliau pasiūstyti vieną sąvų žmonių, būtent, gerai angliškai kalbantį leitenantą Pavel N. Angelovą.

Maskva tam pritaria, ir Sabotinas gali laisvai veikti. Jis pasikviečia Angelovą, jį painformuoja, ką reikės išgauti iš profesoriaus Allan Nunn May.

--Maskvos nustatytas slaptažodis yra: "Nuoširdūs sveikinimai iš Michaelio!"

Leitenanto slapyvardžiu Sabotinas išrenka pavardę "Baxter". Savo pranešimuose Angelov-Baxter profesorius turi vadinti "Alek".

Bet klaidų pasitaiko visų žvalgybų aparatuose. Atitinkamas valdininkas užmiršta anksčiau numatytam ryšinininkui Fred Rose

duotąjį įsakymą atšaukti.

Ir Rose buvo galvojęs, kad jis tam uždaviniui esąs per daug eksponuotas ir todėl iš savo pusės ryšį su Allan Nunn May užmegsti pavedė tūlam Sam Carr, tačiau tik tada, kai jam bus pasiūstas įprastinis ženklas: raudona rožė.

Dviem savaitėm praėjus, Carr jau nebesitiki šio uždavinio vykdyti, nors jis mėgstas pasidaryti pašalinių pajamų ir dėlto talkininkauja ne tik Rose špionazo žiedui, bet ir Sabotinui. Iš pastarojo jis atsitiktinai nugirdo, kad ryšiui su britų profesoriumi Allan Nunn May paskirtas sovietų leitenantas Pavel Angelov.

Tačiau vieną dieną Toronto bute, kuriame Carr gyvena, susirškia skambutis. Duris atidaro 10 metų amžiaus Carr duktė. Prieš duris stovi mažas berniukas su rože rankoje.

--Ar tu nori parduoti rožių?-- klausia mergaitė.

--Ne,--atsako berniukas.--Aš turiu ją čia atiduoti.

--Tu turi rožę čia atiduoti? Vieną rožę? Nuo ko gi?

--Aš ją gavau iš vieno pono, kuris man pavedė ją parduoti tavo tėvui. Tiesiog jam. Todėl aš negaliu jostau atiduoti. Tas ponas man už tai davė vieną dolerį.

--Bet mano tėvo nėra namie. Ir nežinau, kada jis grįš.

Mažasis berniukas galvoja. Ar jis turi rožę atiduoti, ar sau pasilaikyti ir vėliau kur nors išmesti. Pagaliau jis nusprendžia ją atiduoti mergaitėi:

--Perduok ją savo tėvui. Ar tikrai perduosi? Tiesiog į tėvo rankas?..

Sam Carr, kuris dirba ir Sam Cohen slapyvardžiu, Sabotino atlyginimų sąrašuose vadinamas "Frank", tą pačią dieną, gana vėlai, grįžta namo. Duktė jau gulėjo lovoje, kai staiga atsiminė, kad ji tėvui turinti perduoti rožę.

Linksmai pašoka iš lovos. Jei-gu ji dabar tėvui nuneš gėlę, jis jai ką nors padovanos. Basa nubėga į salioną.

--Aš turiu tau perduoti šią rožę. Mažas berniukas ją atnešė.

Ji išsamiai papasakoja to ryto įvyki. Tačiau tėvas dėlto visai nesidžiaugia. Jis tuoj žino, ką tas ženklas reiškia, iš spalvos ir dyglių skaičiaus jam aišku, kada jam reikia užmegsti kontaktą su May.

--Kodėl tu tą rožę man iš karto nepadavei? --prikiša jis dukteriai, griebdamas skrybėlę ir skubėdamas į priešais namą stovintį automobilį.

Pakeliui į paštą jis apgalvoja tekstą. Paskui rašo telegramos formulirą:

"Fred Steinberg, Ottawa, poste restante stop rožės neparduodamos"

Iš tikrųjų jis net džiaugiasi, galėdamas atvesti šį uždavinį. Jis gyvena Toronte, o profesorius, su kuriuo reikia užmegsti ryšį, gyvena Montrealyje, už kelių šimtų mylių. Toki atstumai labai gaišina laiką, ir iš to nebūna daug naudos. Rose nėra dosnus darbdavys.

Paskui jam ateina kita mintis. Jei jis Sabotinui papasakos visą istoriją, tas nudžiugs išgirdęs, kad Rose negalėjo ko nors atlikti. Gal karo attache, atsidėkodamas jam duos kitą uždavinį...

(Bus daugiau)

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

NELSON'S

Family Style Restaurant

PRIVATE PARTIES - BANQUETS

Wedding Anniversaries

Open Daily - 5 P. M. Sundays 12 to 7 P. M.

1422 ADDISON ROAD EX 1-4000

GREETINGS and BEST WISHES To All The Lithuanian People

THE EXCELSIOR VARNISH WORKS INCORPORATED

1228 West 74th Street

AT 1-8600

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends and Patrons

HILDEBRANDT PROVISION CO

3619 WALTON

ME 1-3700

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

A-TA-Z PLUMBING CO.

YOUR PLUMBING SERVICE BY THE YEAR

3528 St. Clair Ave.

EX 1-8052

GREETINGS and BEST WISHES To All The Lithuanian People

THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY

EVERYTHING IN INSURANCE

East 9th St. Pier Bldg.

TO 1-0200

BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

CONCRETE PIPE CO., OF OHIO

21200 MILES AVE

MO 3-8733

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends and Patrons

JACK KLUM REALTY CO

259 East 156 Street

IV 1-2901

GREETINGS and BEST WISHES

ST. CLAIR BUILDERS & SUPPLY CO.

BUILDERS SUPPLIES - BRICK - CEMENT - LIME

20020 ST. CLAIR AVE

KE 1-6000

BEST WISHES

WILSON PURE OIL

SERVICE STATION

8000 BESSEMER AVENUE

DI 1-9807

Geriausi linkėjimai ir sveikinimai visiems lietuviams

UNGER'S BAKERY

WEDDING CAKES A SPECIALTY

1831 South Taylor Rd.

FA 1-2636

Greetings and Best Wishes To All The Lithuanian People

MERCURY GRILL

WE SERVE THE FINEST CHOICE WINE - LIQUOR - BEER

3961 Payne Ave.

PR 1-9166

Draugas Don Camillo

Giovanni Guareschi

NESIBAIGIANČIOS ISTORIJOS GALAS

Po šešių mėnesių Don Camillo, neturėdamas su kuo išsikalbėti apie tą nuotykį, net pats pradėjo abejoti, ar jis iš viso kada nors įvykęs. Greičiausiai tai tebuvo tik sapnas.

Tačiau vieną rytą, tvarkant savo kambaryje senus popierius, varpininkas jam pranešė apie atvykusį nepažįstamąjį, kuris norįs su juo kalbėtis. Don Camillo liepė pakviesti, ir prieš jį atsirado draugas Nanni Scammoggia.

Klebono vos neištikio smūgis, ir jis iš karto negalėjo pratarti žodžio.

--Bet kaip tu sužinojai mano adresą? -- pagalvau sumikčiojo jis.

--Aš jį išgėriau iš draugo Bottazzi smegenų, -- atsakė Scammoggia.

--Aš suprantu, -- sumurmėjo Don Camillo, nors iš tikrųjų nieko nesuprato. -- Ir kodėl tu manęs ieškojai?

Draugas Scammoggia vis dar tebebuvo senasis bulius, tai aiškiai rodė jo veiksmai, kaip jis užsidėgė cigaretę ir atsisdė pinto fotelinį šalia židinio. Bet tokios mandrystės Don Camillo nedomino nuo to meto, kai jis pradėjęs Nadios Petrovos akyse pamatė ašaras.

--Kvaili reikalai, drauge... Kilnybėl -- pareiškė Scammoggia. -- Liečia mergina, žinote...

--Ar jai kas atsitiko?

--Ji prieš du mėnesius atvyko Romon, lydėdama sovietų moterų delegaciją. Ji nuplovė šaką, ant kurios sėdėjo, ir liko begulinti ant Romos grindinio.

--O tu?

--Kaip kovojas komunistas ir celės pirminkas aš, žinoma, negalėjau draugauti su mergina, kur išdavė sovietinę tėvynę ir partiją.

--Na, ir?

--Na, ir! Mečiau partiją ir vedžiau merginą. -- pareiškė Scammoggia, nusiviesdamas cigaretės nuorūką į židinį.

--Ir tai, kaip sakai, buvo kvailas reikalas?

--Ne, -- atsakė Scammoggia. -- Bet tai, kad jau esame visą mėnesį vedę ir ji man neduoda ramybės, kol mes ir bažnytiškai...

Don Camillo atsiduso, lyg akmenį nuo širdies nurisdamas.

--Na, jei nieko blogesnio!

--Tamstai, aišku, nieko blogo. Bet man, kilnybėl! Jau vos tik išgirstu kalbant apie ilgaskvernį, man susuka vidurius. Mielai juos visus iškarčiau! Ne, man tai nėra joks malonumas.

--Galiu tave suprasti, drauge, -- kalbėjo Don Camillo. --Kiekvienas turi laisvę nekęsti dvasiškių. Bet aš nesuprantu, kodėl su tokiais nuotakomis atėjai pas mane?

--Nes aš sau pasakiau: jeigu jau man reikia turėti reikalą su ilgaskverniu, tai jau geriau su rasti tokį su nagais ir ragais. Pagaliau ir tamsta esi ex-partietis, kaip ir aš. Ir tam tikra prasme mano celės ex-advokatas.

--To niekas negali nugrindyti, -- garbingai prisipažino Don Camillo.

Dabar Scammoggia atsisuko į duris ir sušuko:

--A, Na!

Ir netrukus duryse pasirodė draugė Nadia Petrova, kuri puolė prie Don Camillo, siekdama pabučiuoti jo ranką.

Scammoggia paniekinančiai suraukė veidą.

--Biaurul! -- sumurmėjo jis. -- Tik kelios dienos Italijoje, ir jau žino visas žaidimo taisykles, lyg čia būtų užaugusi.

Sibiro tremtinio atsiminimai (18)

KOLCHOZŲ PIRMININKAI DALINASI TREMTINIUS

Aplinkui stovi šio kaimo gyventojai, susirinkę naujai atvykusių pažinti. Daugiausia moterys. Jos apsisupusios galvas didelėmis skaromis, devinėmis ilgiais sijonais. Pamačiusios verkiančius jos kalba ramindamos, kad ir čia žmonės gyvena. Esą, apsisprims ir nieko baisaus nebus.

Jie buvo atsinešę savo dokumentus, ir sutuoktuvės galėjo būti greitai ir tyliai atliktos. Peppone, aišku, buvo liudininkas. Tačiau jis tą piliulę nurijo neperdaug karčiai, jis net nusišypsojo, ją rydamas.

Prieš jaunąjį porai išeinant, Don Camillo pasivedė ex-draugę Nadiją Petrovą į šalį ir paklausė, kas iš tikrųjų atsitiko su draugu Oregovu.

--Liūdna istorija, -- atsakė jaunoji moteris. --Kai mes nuėjome nuo denio, draugas Oregovas įsakė kapitonui visus areštuoti, o tamstai ir draugui Botazzi uždėti grandines. Jis kalbėjo apie partijos tardymą, apie išdavimą, apie Vatikano šnipus. Jis buvo taip įniršęs, kad koliojo ir grūmojo pačiam draugui kapitonui. Jie susimušė, ir kapitonas nutrenkė draugą Oregovą į relingą. Tą akimirką užėjo banga ir nusinešė draugą Oregovą. Tai yra tiesa, ir ją žino tik kapitonas, tamsta ir aš. Liūdna istorija...

Jaunoji pora išėjo iš klebonijos, ir Don Camillo su Peppone liko vieni prie židinio ugnies.

Jie ilgai tylėjo, paskui Don Camillo sušuko:

--Aš turiu įrašyti, kol dar neužmiršau.

Jis išsitraukė iš kišenės garšiją knygutę ir pasakė:

--Sąrašas turi būti papildytas dar dviem atvejais: vieno mis sutuoktuvėmis.

--Papildyk, papildyk, -- nyršo Peppone. --Tai visa bus įtraukta į tamstos sąskaitą, ir proletarinės revoliucijos dieną turėsi ją apmokėti.

--Bet mažą nuolaidą man vis dėlto padarysite. Aš juk esu ex-partietis.

--Tikrai, -- šyptelėjo Peppone. --Galėsi išsirinkti vietą, kurioje būsi pakartas.

--Jau žinau tą vietą, -- atsakė Don Camillo. --Šalia tavęs, drauge...

Buvo šalta žiemos diena. Iš Po kilo migla, skleisdama šydą ant istorijos, kuri tik pasibaigė ir vis dėlto jau atrodė sena, kaip gegutė.

Vertė J. P. Palukaitis

PRIEŠO KULKA JO NEDRĖSO KLIUDYTI

Su gen. M. Pečiulioniu atsisveikinant

Ant. Česonis

Velionis M. Pečiulionis, kai buvo Ginklavimosi valdybos viršininku.

narsumą apdovanojamas Vyties Kryžiumi.

Laimė jo tada tikrai neapleidžia. Į pavojingiausius stebėjimo ir koregavimo punktus dažniausia pats vyksta. O tikrenybėje dar ilgai išliko gyvas. Priešo kulka, kaip ir Nepriklausomybės kovose, jo nedrįso kliudyti.

Po ilgų kovų įsitikinęs, kad pagalbos iš kitur negaunant, nieko nebus laimėta, M. Pečiulionis pasitraukia krašto užkampin ir pradeda naują gyvenimą -- pie-menavimą. Žvalgybos agentai M. Pečiulionį išaiškina. Areštuoją, tardo, kankina ir išsiunčia Sibiran. Ten randa ir savo gimtinačius -- kelis Mėlukų šeimos narius.

Iš priverčiamųjų darbų vergijos į Lietuvą grįžta 1956 metais. Grįžta begaliniai išvargintais, bet dvasioje nesulaužytas. Lanko savo senus pažįstamus, kurie jo pradeda vengti. Tai patyręs kebliauja į Vilniaus kraštą, kur jo niekas nepažįsta. Vilniuje, pas pažįstamą kunigą bando gauti zakristijono darbą, tačiau nepavyksta. Nepasisekimo slėgiamas, lyg tas lengendarinis klajoklis, keliauja per žmones nežinodamas kur nakvos, kur galės sušilti, kur gaus sudžiūvusios duonos kąsnį ir sriubos šaukštą.

Pasibaigus Nepriklausomybės kovoms ir keičiantis karo menui M. Pečiulionis buvo išsiųstas karo akademijon į Prancūziją. Grįžęs tarnauja įvairiose dalyse, pakeliamas į generolo laipsnį, yra Ginklavimo Valdybos Viršininkas.

Išėjęs į atsargą dirba Amerikos Prekybos Bendrovėje, kaip automobilijų skyriaus viršininkas. 1938 m. tos bendrovės reikalais siunčiamas į Fordo dirbtuves Detroito, Čia, atvykęs į JAV, aplanko savo gimines, jų tarpe ir kun. A. Mėluką, tuo metu kapeliono pareigas ėjusį Roslyno sanatorijoje.

Gen. M. Pečiulionis pirmąją komunistų okupaciją praleido įvairiose vietose slapstydamasis. Vokiečių okupacijos metais vadovavo vienai aliejaus dirbtuvei Vilniuje. Kada 1943 m. pavasarį vokiečių valdžia sušaukė Karo Muziejų, Kaune, žymesniųjų lietuvių susirinkimą, reikalaudami, kad pritartų sumanytai Lie-

tuvos jaunimo mobilizacijai, kitiems nenorint kalbėti, atsistojo gen. M. Pečiulionis ir pareiškė: "Vieną galvą turiu ir ją tik už Lietuvą padėsiu!" Taip pasakęs apleido salę ir nuėjo pas savo gimines. Tikėjosi, kad ateis agentai ir suims. Bet vokiečiai, matyt, nenorėjo lietuvių kiršinti.

Artėjant antrai komunistų okupacijai, jau nesant tarp Vilniaus ir Kauno susisiektimo, M. Pečiulionis iš Vilniaus pėsčias grįžo pas savo šeimą į Kauną. Čia paruošia žmoną su mažamečiais vaikais į kelią, ją palydi, o pats grįžta atgal Lietuvon. Grįžęs tuoj įsijungia į kovas prieš komunistus. Miško brolių buvo sutiktas mielai ir nuosirdžiai. Turis didelį karinį patyrimą, ypač nelygiose kovose, buvo labai ir labai reikalingas.

Ten liejosi lietuvių vaikų kraujas. Per pasaulį nuskambėjo jų karžygiškų kovų aidai, o jų atgarsių vizijoje buvo girdimas ir gen. M. Pečiulionio vardas. Daug kartų jis jau buvo palaidotas, susisprogdinęs. O tikrenybėje dar ilgai išliko gyvas. Priešo kulka, kaip ir Nepriklausomybės kovose, jo nedrįso kliudyti.

Po ilgų kovų įsitikinęs, kad pagalbos iš kitur negaunant, nieko nebus laimėta, M. Pečiulionis pasitraukia krašto užkampin ir pradeda naują gyvenimą -- pie-menavimą. Žvalgybos agentai M. Pečiulionį išaiškina. Areštuoją, tardo, kankina ir išsiunčia Sibiran. Ten randa ir savo gimtinačius -- kelis Mėlukų šeimos narius.

Iš priverčiamųjų darbų vergijos į Lietuvą grįžta 1956 metais. Grįžta begaliniai išvargintais, bet dvasioje nesulaužytas. Lanko savo senus pažįstamus, kurie jo pradeda vengti. Tai patyręs kebliauja į Vilniaus kraštą, kur jo niekas nepažįsta. Vilniuje, pas pažįstamą kunigą bando gauti zakristijono darbą, tačiau nepavyksta. Nepasisekimo slėgiamas, lyg tas lengendarinis klajoklis, keliauja per žmones nežinodamas kur nakvos, kur galės sušilti, kur gaus sudžiūvusios duonos kąsnį ir sriubos šaukštą.

Po ilgų vargų, geriems žmonėms talkinant, pavyksta apsigyventi Invalidų Namuose, Ilguvoje. Čia atkunta, vėl pradeda viskuo domėtis ir rūpintis. O susirėšęs su šeima, sužinojęs, kad vaikai baigė aukštuosius mokslus, džiaugiasi. Ir viename iš savo laiškų, rašytam savo draugui, sako: "Jau susirašinėju su saviškiais ir siuntinius gaunu. Už ką, Dievuliau, man tokia nelauka ir neužtarnauta malonė! Didžiausias mano gyvenimo smūgis būtų buvęs, jei būtų palikę nemokšomis!"

Tačiau vargšas nenujautė, kad vaikai, siekdami aukštojo mokslo, prarado sveikatą. Apie tai jam nerūpėjo, ilgai slėpė. Bet pagaliau išaiškėjo ir gen. M. Pečiulionį tai labai skaudžiai paveikė. Juo labiau, kad pats nieko negalėjo padėti. Jo sveikata pradėjo šuoliu žemyn kristi. Į prietelių raminius atsakydavo, kad jei ne šiandien, tai rytoj...

1960 m. sausio 25 d. dar buvo nuėjęs pas Ilguvos kleboną ir ten rašė savo vaikams laišką, duodamas įvairiausių patarimų. Tačiau laiško nebaigęs rašyti, labai susijaudinęs, išėjo atgal prieglaudon. Kitą dieną, apie 4 val., ryto, keldamasis pakurti pečių sukdupo, ir daugiau nebe pasikėlė. Palaidotas buvo A. Panemunės kapuose dalyvaujant labai didelei žmonių miniai. Juos čia suvedė girdėtos žinios apie gen. M. Pečiulionio laisvės kovą.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Šimtai naujų skaitytojų, pradėję skaityti Dirvą ir ją džiaugiasi. Pasiteiraukite, ar Dirvą skaito jūsų pažįstami ir kaimynai. Jei ne -- atsiųskit jų adresus. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

Naujiems skaitytojams prenumerata metams tik 8 doleriai

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS., KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO, LONG BEACH PLIAŽO, PUŠŲ PAVĖSYJE, GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖS VILOJE

"AUDRONĖ"

87 EAST BAY RD., OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. TEL. GA 8-2748

Ištaingia vila, erdvūs kambariai • Gražus privatus 2' akrų pušynas — parkas • Šiltos Golfstomo srovės, atvira jūros plažas 5 min. pėsčiom • Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams • Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

ATIDAROMA NUO BIRŽELIO 15

Lietuviai savininkai Dr. Ed. ir Marija JANSONAI visus malonius kviečia atvykti. Iš anksto kreiptis:

DR. ED. JANSONAS

89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass. — tel. AV 8-5999 arba nuo birželio 15

Audrone-Janonas, 87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinė kolegija sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Pamokų daug, bet mokytis nenori

Prieš eilę metų teko klausytis vieno paskaitininko pranešimo apie komunistų ir socialistų bendradarbiavimą. Paskaitininkas, sutraukdamas savo mintis, maždaug taip baigė: vaizduokitės, kad žmogus eina laiptais, vedančiais į vandenį. Komunistas jau įkrintęs į vandenį, o socialistas, prieš įkrentant, dar laikosi ant paskutinio laipto. Laikosi, kol pūstelėjęs stipresnis vėjas tikrai į vandenį įmes.

Nesiimu spręsti, ar tas paskaitininko teigimas yra šimtu procentų teisingas. O kad jame daug tiesos, niekas negali abejoti, nes tai patvirtina žiauri gyvenimo praktika. Visur, kur tik komunizmas įsigalėjo, ten ranka rąkon yra bendradarbiavę socialistai su komunistais. Ten jie drauge revoliucijas rengė, ten valdžias vertė, ten panašius šūkius skelbė.

Per eilę komunistinio veržimosi metų, atrodo, visi gavo tiek daug rimtų pamokų, kad jau pats laikas jas atsiminti ir pasitaisyti. Bet iš paskutiniųjų įvykių atrodo, kad socialistiniai mokiniai arba labai negabūs arba jų siekiai tiek panašūs, kad nepajėgia atskirti ir vėl tas pačias klaidas kartoja. Įvykiai Japonijoje net nustebino. Ešančiai komunistinei mažumai ne tik į talką atėjo Japonijos socialistai, bet daug kur jie vadino ir tebevadina pirmaujančių valdmenų. O visas jų tikslas pagaliau suvedamas į tarnybą Maskvos planams. Juk jei tuo nebūtų suinteresuota Maskva, ji tų Japonijos socialistų "žygių" nelaimintų ir per komunistus jiems pagalbos neteiktų. Japonijos gyvenimo specialistai teigia, kad paskutiniams įvykiams kurstyti Maskva išleido milijonines sumas.

Ilgą laiką mus stebino ir Vokietijos socialistų laikysena Maskvos atžvilgiu. Jie visai pažiūrėjo į politinius ratus pagalvis, kad tik tarp jų ir Maskvos būtų palankumo flirts. Bet atrodo, kad oficialioji Vokietijos socialistų politika jau pasikeitė. Jie pradeda keisti net pačius socialistinius pagrindus. Ir keisti ne iš pradingusios meilės ankstesniam keliui, bet įsitikinęs, kad gyventojai, kurie dažnai aiškiau mato, negu politiniai fanatikai, tiems jų planams nepritaria. Tai įrodė kelerių metų rinkiminiai daviniai.

Sunkiau nusakyti dabartinių lietuvių socialistų kelius. Viena, kad jų čia labai maža, jokios didesnės įtakos į lietuvių gyvenimą negali turėti. O antra, senieji išlikę vadai, kuriuos kai kas juokais vadina jaunąja socialistų karta, kelias pamokas gavę, vienaip apie socializmą kalba, o kitaip praktikoje daro. Bet su kai kuriais komunistiniais asmenimis juos jungia praetis bendri keliai, išgyventas jaunystės "šumas", taigi ir šypsniams komunistams dar tebėra netaip ryškiai pasikeitę. Nors mūsiškiai socialistai kartais mėgsta padėklamuoti, kad jie esą patys didžiausieji komunistų prieštai, bet juos lengviausiai Maskva savo užmačioms Lietuvoje pakinkė, į atsakingus darbus įtraukė, labai nesunkiai į komunizmą perjungė. Kitaip sakant, net ir didelių pastangų nereikėjo, kad nuo to paskutinio laipto į vandenį įkristų.

Bendrai suvedus, reikia pasakyti, kad socialistų ir komunistų bendradarbiavimo balansas labai liūdnas. Socialistai beveik visur buvo įrankiu komunizmui įsigalėti. Net ir dabar, po tiek daug skaudžių pamokų, socialistai dar daug kur tebėra nepasimokę. O atrodo, kad pasimokyti galėjo ir net persijungti į kovą prieš komunizmą įsigalėjimą laiko užteko.

B. G.

DAR TRUPUTIS DIMAVIČIAUS PĖDSAKŲ

V. A. Račkauskas (D. 69 nr.) mini Lietuvos kriminalinės policijos valdininką Dimavičių, suradusį, kur slapstėsi sovietinis kareivis dezertyras Šmargonecas, kurs apsigalvojęs grįžo į dalinį ir ten neva teisinis, kad buvęs Lietuvos policijos pagrobtas. Dimavičius ir Savickaitė, pas kurią Šmargonecas buvo susektas, sovietams užėmus Lietuvą, buvę iškvesti į NKVD įstai-gą ir toliau apie juos nieko netekę girdėti.

Nors ir nedaug, bet apie Dimavičių galiu dar kiek pridėti. 1940 metų rugpjūčio 3 dienos rytą Dimavičius drauge su kelia dešimčių kitų kalinių (lietuvių, lenkų, rusų), iš Vilniaus (Lukiškių) kalėjimo buvo išvežti į Maskvą, kur kitos dienos vakarą atsidūrė Lubiankos kalėjime.

Po pirmojo tardymo Lubiankoj jis buvo labai susirūpinęs. Svyravo, ar pasipasaikoti, ką išgirdo pas tardytoją. Pagaliau pasi-

sakė, kad tardytojas pareikalavo iš jo pasirašyti Šmargoneco "pagrobimo" istoriją tokią, kokia tardytojas turėjo parašytą "narkomindiele" (užsienių reikalų komisariate).

Dimavičius susirūpinimas buvo labai nuosekliai pagrįstas: "Jei nepasirašysiu, -- graso sušaudymu, o jeigu pasirašysiu, tai irgi sušaudys, nes prisipažinsiu kaltas, ir jie nenorės rizikuoti gyvą laikyti, kad paskui kaip nors neatšauktų prisipažinimo".

Papasakojo, kaip jis susekė Šmargonecą. Jadvyga Savickaitė, pas kurią Šmargonecas slapstėsi, buvusi tik lenkiškai ir kiek rusiškai kalbanti vilnietė, "neaiškus" užsistėmimo mergina. D. uždavinys buvęs susekti Šmargonecą (jo ieškojo sovietinių gulių vyresnybė) ir kuriuo nors būdu grąžinti jį atgal, nes Lietuvos vyriausybė nepagėdavo sovietinių dezertyrų, vengdama sovietų priekaištų dėl "sudarymo sąlygų ir viliojimo slėptis". Sa-

Reta Europos tauta turi tokią gražią ir didingą praeitį, kaip lietuvių. Dėka tos didingos praeities lietuvių tauta išliko gyva per suniausius priespaudų laikotarpius. Tam mūsų tautos praeitis buvo ir pasiliks tuo neišsekančiu šaltiniu, iš kurio lietuvių visada sėmsis įkvėpimo ir stiprybės, kada jiems to pritruks. Lietuva-didvyrių žemė.

Kiekvienas susipratęs lietuvis, pažinęs savo tautos praeitį, didžiuojasi esąs tos garbingos tautos vaikas. Kaip gi nesi-didžiuoti. Tik nukreipkime savo mintis į Lietuvos didingą istoriją praeitį. Ką ten matome? Lietuvą egzistuoja nuo senų laikų. Lietuvos valstybės pradžia nėra laikytina nuo 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės akto pasiskelbimo. Lietuvos valstybė buvo įkurta prieš 707 metus. Lygiai prieš 700 metų Mindaugo Lietuva sudavė, savo vakarų priešui--kryžiuočiams, pirmąjį skaudų smūgį Durbės mūšio laukuose. Po to mūšio kryžiuočiai niekad nebuvo pajėgūs galutinai pavergti Lietuvos, kaip, kad tą padarė su senprusiais, lietuvių tautos gimine.

O ką mums byloja Gedimino,

vickaitė iš pradžių nenorėjusi Šmargoneco "išduoti", bet paskui sutikusi supažindinti D. su Šmargonecu ir sudaryti sąlygas jiems pasikalbėti.

Pasimatymas buvęs sutartas pas Savickaitę, ir ten jie visi trys, važišdamiesi per naktį, kalbėjosi. D. įkalbėjęs Šmargonecą grįžti ir pasisakyti, kad buvęs neapgalvotai "išlinksmėjęs" su kompanija ir dėl to kelias dienas sugaišęs. (D. nežinojo, kokios baudmės skiriamos sovietiniams karius už tokius "pasilinksminimus").

Vėliau Lukiškių kalėjime teko girdėti ruso raudonarmiečio pasislinkimą kitam, už ką jis sėdėjo: "Diesiat dniej otlučilsia, diesiat liet polučili", t.y., dešimt dienų nusišalinau, dešimt metų gavau.

Šmargonecas pagaliau buvęs įtikintas, kad jo slapstymasis vistiek negali geruoju pasibaigti, ir sutikęs grįžti, kaip nors teisingai. Bet kai grįžo, ten, matyt, jį sutvarkė ir "pasiteisinimą" už jį sugalvojo.

D. buvo pasiryžęs bandyti sukurti atvirą visos tiesos papasakojimą (oficialioje Lietuvos kvotoje ne visi tos istorijos momentai buvę atskleisti), bet abejojo, ar tuo patenkins tardytoją. Suniausia jo problema buvo rasti teisingą atsakymą, kokia nauda arba žala būtų iš jo atsisakymo arba sutikimo pasirašyti tokią versiją, kurią tardytojas rengėsi padiktuoti.

Kalėjimo izoliacijoje nebuvo jokių duomenų paremti kokiam nors atsakymui į tokį klausimą. Tokioje kryžkelėje jam bestovint, mus "pakrovė" nebe į tą patį kaliniovežimą. Galimas dalykas, kad kurį laiką dar tais pačiais koridoriais buvome vedžiojami, kitame Maskvos kalėjime (Butyrki), bet susitikti jau nebeteko.

V.R.,
N.Y.

ULMANIS, TREMTIS IR SIBIRAS

Atpasakojant pasikalbėjimą su iš Lietuvos atvykusiu asmeniu, stengiausi būti galimai tikslesnis ir nenuolti nuo pačio pasakotojo žodžių ir teigimų. Kodėl pasakotojas teigė, kad kartu dirbęs su nevedusio ir vaikų neturėjusio Latvijos prezidento Ulmanio dukra, sunku būtų išaiškinti. Gal toji latvaitė buvo kokia artima Prezidento Ulmanio giminaitė ir kalinių tarpe save vadino prezidento dukterim?

Dėl Vorkutos, kuri tikrai yra ne Sibire, galima pastebėti, kad šiandien Lietuvoj, jei jau kas pateko sovietinėn "ataskaiton" ir buvo išvežtas ar kalintas už Lietuvos ribų, daug kur sakoma, kad toks ar tokia išvežtas į Sibirą. Žodis Sibiras jau reiškia tremtį ar kalinimą sovietijos plose. Tokiam teigime geografinės logikos netekty ieškoti. Juk ir carinės okupacijos metais kaimas liūdnai dainavo: "Už Uralo, žemės galo..." gerai žinodami, kad ten tikrai dar ne žemės galas.

A. Gimantas

ŽALGIRIO MŪŠIO 550 METŲ SUKAKTIS

A. Reklaitis

Kestučio, Algirdo ir Vytauto Didžiojo laikotarpiai? Jie rodo pasigėrėtinus pavyzdžius, kaip reikia kovoti dėl savo žemės, savo krašto ir valstybės laisvės. Visas kultūringas pasaulis žino, kad ano meto Lietuva buvo viena iš didžiausių ir galingesnių valstybių Europoje. Jos rubežiai Vytauto laikaisėjo nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų, o rytuose siekė Maskvos kunigaikštijos ribų. Lietuva, būdama tarpe civilizuotų vakarų ir laukinių rytų, sėkmingai dengė anais laikais vakarus nuo mongolų ir totorių anplūdžių. Gi iš kitos pusės Lietuva turėjo ginti savo laisvę nuo vakarų prieš-kryžiuočių, kurie po krikšto skraiste turėjo tikslą ją užgrobti ir pavergti.

Mirtinas smūgis kryžiuočiams buvo suduotas Žalgirio mūšio laukuose 1410 metais liepos 15 d. Šiais metais sukanka 550 metų nuo to nepaprasto įvykio. Žalgirio mūšį suplanavo; parengė ir mūšiu vadovavo Lietuvos Kunigaikštis Vytautas Didysis.

Apie 200 metų Lietuvai teko kietai kovoti su kryžiuočiais, kol pagaliau jų galybė Žalgirio mūšyje buvo palaužta. Po Žalgirio smūgio kryžiuočiai niekad neatgavo savo pirmąsias galybės. Nuo to momento Europos tautų istorija buvo pasukta humaniškesne kryptimi.

Žalgirio mūšis tai Vytauto ir Lietuvos triumfas. Žalgirio mūšio laukuose Vytauto genijus pasireiškė visoje savo pilnybėje. Žalgirio mūšis įkvėpė lietuvių kartų kartas, įprasminto tautos laisvės kovos svarbą ir būtinumą. Žalgirio mūšio svarba ir reikšmė Lietuvai, bendrų kovų sąjungininkei-Lenkijai ir visai Europai, buvo milžiniška.

Parbloškus kryžiuočius, Lietuva nukreipė savo dėmesį ir pastangas į rytus ir savo vidaus reikalių tvarkymą. Po Žalgirio mūšio apie 500 metų Lietuva, kaip savarankiška valstybė egzistavo. Jei Žalgirio mūšis būtų pralaimėtas, tai Lietuvos pavergimas anais laikais būtų įvykęs faktas. Bet vieton to Vytauto Didžiojo Lietuva po Žalgirio mūšio pasiekė savo galybės viršūnę. Lietuvos galybės garsas pasklydo

visuose Europos kraštuose. Tai vis Vytauto nuopelnas. Net karaliaus vainikas jam buvo pripažintas ir paskirtas.

Prisiminus tą didįjį įvykį ir ano meto didžiąją ir galingą Lietuvą, kiekvieno šių dienų lietuvių širdis suvirpa, suliepsnuoja karšta tėvynės meilės ugnimi. Pagalvoję ir susikaupę, pasijuntame sustiprėję dvasioje. Tikrai turime šviesią, gražią ir didingą praeitį. Turime kuo didžiuoti. Turime iš kuo jėgų ir stiprybės semtis.

Ar galėtų kam nors iš mūsų kilti abejonė, ar verta tą įvykį-Žalgirio mūšio 550 metų sukaktį minėti? Teko išgirsti sakant, kad, girdi, 550 metų Žalgirio mūšio sukakties minėjimo mintį pakišo šių dienų Lenkija ir tą mintį remia sovietai. O to jų minėjimo tikslas esąs Žalgirio mūšio laimėjimus pasiskirti sau, o Lietuvos ir Vytauto rolę nutylėti arba ją sumažinti iki nereikšmingumo. Girdi, jie darys sau propagandą, o mes, jei tą įvykį minėsime, tai tik tai propagandai padėsime.

Su tokiais samprotavimais bei išvedžiojimais negalima sutikti. Mes tinkamai ir įspūdingai paminėdami tą Žalgirio mūšio sukaktį galime lenkų-sovietų propagandą apslopinti arba ją sumažinti, atremti.

Kiti keliai mintį, kad girdi, 550 metų sukaktis, nėra apvali data. Geriau girdi, palaukime kol sukaks 600 metų nuo Žalgirio mūšio. Tada tą įvykį paminėsime. Tokį teigimą negalima laikyti rimtu. Kas gi po 50 metų iš mūsų tarpo bus gyvas? Kokio likimo iki to laiko susilauks lietuvių tauta? Užtikrinto, aiškaus į šiuos klausimus atsakymo, niekas negali duoti. Praleisti šią progą ir laukti nežinios neatrodo, kad būtų gudrus ir mums naudingas dalykas. Atrodo, kad minėjimui priešingai balsai yra neapgalvoti, ir nepagrįsti, Lietuvos interesams žalingi.

Kas jaučiasi, kad jo širdis lietuviška, kas gėdžia Lietuvai gero, kas nori, kad Lietuvos vardas būtų išgarsintas, siekiant pavergti tėvynei laisvės, tas turi dėtis prie bendrų pastangų ir darbų, kad Žalgirio mūšio minėjimas, lietuvių rengiamas, būtų kuo įspūdingiausias.

Chicagoje Žalgirio mūšio 550 metų sukaktis bus paminėta liepos 17 d. Kadangi tuo pat laiku sutampa Dariaus-Girėno skridimo per Atlantą metinis minėjimas, tai nutarta abudu šiuos minėjimus sujungti ir įvykdyti tą pačią dieną, būtent liepos 17-tą. To dvigubo minėjimo rengimo komitetui vadovauja visuomenininkas Dr. S. Bležis. Apie komiteto sudėtį ir planus spaudoje jau buvo rašyta. Bus ir daugiau apie visus pasirėngimus rašoma ir skelbiama per radiją.

Ko bus siekiama tą dvigubą sukaktį minint? Mes prisiminsime ano meto didingą, galingos senovės Lietuvos istorinį, nepaprastai reikšmingą įvykį-Žalgirio mūšį. Kartu prisiminsime karžygišką Dariaus-Girėno skridimą ir jį paliktą testamentą. Mes tuo būdu pagerbsime savo tautą, jos stūnydidingus žygius, didžiuosius Lietuvos kūrėjus, pirmoje eilėje Vytautą Didįjį, Žalgirio mūšio vadą, didįjį strategą ir politiką.

Gausiai dalyvaudami minėjimo iškilnėse, parade, eisenose, mes tuo būdu pademonstruosime lietuvių vieningą nusistatymą Lietuvai svarbių įvykių proga. Mes patrauksime prie minėjimo lietuvišką jaunimą ir tuo būdu jį paskatinsime gerbti ir mylėti savo tautos praeitį ir didžiuosius tautos vyrus. Pagaliau, minėdami tą dvigubą sukaktį, mes turėsime puikią progą dar kartą pareikšti - pademonstruoti mūsų tautos teisę į laisvą gyvenimą ir mūsų ryžtą kovoti ir aukotis Lietuvos laisvei atstatyti.

Minėjimo rengimo komitetas, turėdamas čia paminėtus tikslus, yra giliai įsitikinęs, kad visi lietuvių komiteto pastangas ir darbus remis ir visi minėjimo iškilnėse dalyvaus.

Kas yra esminio, kad minėjimas pavyktų? Pirma. Visos lietuviškos organizacijos, kurios Chicagoje ir apylinkėse yra, turėtų įsijungti į paradą. Tautos garbingos praetis balsas, meilė tėvų žemei, pareigos pajutimas, lietuviška širdis, tegu mus visus apjungia, suburia ir išveda darniomis gretomis į Chicago gatves paradi. Rengimo komitetas kviečia į paradą jungtis: Dariaus-Girėno ir Don Varno postus, ramovėnus, visus buvusius karius, savanorius-kūrėjus, šaulius, birutinius, skautiją, studentiją,

(Nukelta į 6 psl.)

Piūvis rodas ugnim kaitinamą katilą.

ŠIOS LIEPSNOS VERDA TOKI GERĄ ALŲ... TOKI SKIRTINGĄ... JOKS KITAS AMERIKOS ALUS NEGALI LYGINTIS SU LENGVUMU, ŠVIESUMU, AR PUIKIU ATSIGAIVINIMU!

Jums patiks

Stroh's

yra šviesenis!

DABAR UŽ VIETINĖS KAINAS

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

AMERIKOJ VIENINTELIS UGNIM VIRTAS ALUS — VIRTAS PRIE 2000 LAIPSNIŲ!

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Bendradarbiavimo suirutė

Kai kokią mūsų visuomenės veikėjų ir laikraštininkų pristigą temą, tai viena dabar yra labai gera—pakalbėti ar parašyti apie "kultūrinį bendradarbiavimą" su sovietine Lietuva. Tema jau banali, beveik juokinga, tarpais tragikomiška, bet labai ir labai gyva.

Vilkas, Altas, Amerikos Lietuvių Bendruomenė ir kaiturie kiti "vadovaujantieji veiksniai" yra trumpai drūtai pareiškę: jokio bendradarbiavimo, net santykiavimo su Lietuvos komunistais ir kremliniais okupantais negali ir neprivalo būti. Bet Balfas nuolat "bendradarbiauja": siunčia Lietuvon ar Sibirui vaistus, maisto ar drabužių rišulius, maldaknyges, Amerikos ir kitų laisvųjų kraštų lietuviai nuolat daro tą patį jau metų metais. Kai kas jau tėvynės nukeliauja ar biznio reikalais, ar šiaip pasižvalgyti, ar idėjiškai pas raudonuosius brolius pasisvečiuoti, ar giminų pamatyti, ar kitaip, lyg varnas, nuskrenda nors trumpam akimirksniui savo gimtojo kalėjimo aplankyti.

Bendradarbiavimas reiškia tam tikrą santykiavimą ne iš vienos, bet bent iš dviejų pusių. Kaip jis vyksta iš kitos pusės? Irgi gana gyvai. Čia gausiai siunčiamos sovietinėje Lietuvoje išleidžiamos knygos ir laikraščiai, kartais atskirų asmenų dovanos atsilyginimui gintarais, dėžutėmis, grafikos atvirukais, pasi- maišo vienas kitas lietuvis sovietinėse delegacijose, tai mokslininkas, tai laikraštininkas, tai šiaip koks "diplomatas". Ir tuo tarpu Lietuvos sovietinė spauda vis stiprina mūsų politinių emigrantų koloniją ir tautinės moralės žlugdymą, kartais jau mūsų pačių lūpomis ir mūsų pačių spaudoje.

Tad bendradarbiavimas eina nuolat ir visai suirutė. Ir jis vis dar nenutrūksta ir gal dar ne sykį, ka pamatysime, akys mums virs iš kaktos.

★

Iš jau prirašytų storių sąsuvinių nors trumpai susipažinkime, kokios yra mūsų pozicijos, kaip atskiri veiksniai ir atskiri laikraščiai ar žmonės pasisako.

Sovietinės Lietuvos okupantų trubadūrai Amerikoje per Brooklyną "Laisvę" nesenai pareiškė savo "politiką". Amerikos lietuviai patriotai, anot to laikraščio, "... Čia reikia, kad tarp Lietuvos ir užsienio lietuvių gyvyje geležinė uždanga, o dabar patys desperatiškai priešintis susisiekimui ir bendradarbiavimui su Lietuva. Vadinasi, ne iš Lietuvos pusės toji siena statoma, o iš tų išsivijoje, kurie dar ir šiandien tebesipriešina kultūriniam bendradarbiavimui su senąja tėvyne. Tokios dviveidiškos ir kvailios "politikos sužlugimas neišvengiamas"...

Tad idomu, kaip mes jau pradedame "sužlugti"?

"Naufjenos" turbūt savo redaktoriaus plunksna š. m. gegužės 17 d. pareiškė: "Kaip seniau sąmoningai ir padorūs žmonės Lietuvoje nenorėjo turėti nieko bendra su Rusijos caro policininkais bei žandarais ir žiūrėjo su panieka į žandarų papirktus arba savanorius talkininkus, taip dabar laisvėje gyvenantieji lietuviai šalinasi nuo Paleckio ir Chruščiovo šnipų ir neturi geros akies tų raudonųjų šnipų draugams. Bet yra melas ir nesąmonė sakyti, kad ALT arba Vilkas esą priešingi susisiekimui su padoriais Lietuvos žmonėmis"...

Kaipgi "susisiekti" su padoriais Lietuvos žmonėmis?

Kanados katalikų laikraštyje

"Tėviškės Žiburiai" dar praėjusių metų birželio mėnesį buvo įdėta iš New Yorko žinutė, kad lietuvių žaidimas turįs būti lankstus. Čia buvo rašyta: "Gerai informuoti sluogsniai patvirtina, jog Lietuvoj sukurtas "privatus" komitetas kultūrinio santykiavimo su išsivija formai surasti. Šiapus šitokios formos ieškoti gegužės 23 d. New Yorke buvo susirinkę grupė išsivijos kultūrininkų. Šiuo metu aišknamasi padėtis su atitinkamomis įstaigomis ir asmenimis".

Štai jau prieš metus buvo pirmoji mūsų "revizionizmo" kregždė. Kažkokia išsivijos kultūrininkų grupė, atitinkamos įstaigos, atitinkami asmenys...

★

Daugiau patikslinimų pateikia A. Šalčius tuose pačiuose "Tėviškės Žiburiuose" 1959 m. birželio 4 d. numeryje. Čia visai rimtai rašoma, kad sovietinė "repatriacijos akcija" (mėginimai prikalbėti pabėgėlius grįžti namo) gali būti sustabdyta, ir "iki tam tikro laiko negrįžę buvę sovietų piliečiai praras TSRS pilietybę su ten esančio turto ir teisių netekimu" (!) Katalikų savaitraščio bendradarbis stebisi, kad šiandien kalburiams iš mūsų bolševikai ir enkavedistai vis dar tebėra "baubas". Šiandien, kaip jis rašo: "Šiandien, kai viceprezidentas Nixon važiuoja svečiuotis Maskvon, o prezidentas Trumanas (!?) kviečia pasisvečiuoti Nikitą Chruščiovą. Kada daug žmonių tiki, jog kriščiūnų maldos, prašančios Rusijos atsivertimo, iš tikro tampa išklusytomis" (!).

Iš tikro čia prieš metus buvo pasakyta didelė teisybė: kriščiūnų maldos "tampa išklusytos". Lygiai po vienuolikos mėnesių Paryžiaus viršūnių konferencijos išvakarėse atsivertė atgal net pats Nikita Chruščiovas...

Kitomis mūsų žiniomis, dar ne tiek senai buvęs sovietinės Lietuvos politinės policijos, KGB viršininkas F. Liaudis užsienio lietuvių adresu, "repatriacijos akcijai" pasibaigus, pareiškė: "Jūs likite ten, kur esate, bet bendradarbiaukite su Tarybų Lietuva kultūros srityje", ne tik pasinaudami jos atliekamais, bet ir juose dalyvaudami. Taip ir naudojames, ir dalyvauname...

Netrukus (1959.VII.23) "Tėviškės Žiburiai" paskelbė redakcinį pasisakymą, kur esama žymiai daugiau ir gilesnio įžvalgumo. Esą dabartiniai lietuviai tėvynėje "gal kenčia daug daugiau, negu mes galime įsivaizduoti, kai tuo tarpu mūsųose jie neretai apšaukiami išgamonis ir parsidavėliais". Lietuvių tauta, nors pavergta, "neparado nei savo lietuviškųjų sąvybių, bei savo lietuviškojo veido, nei savų lietuviškųjų aspiracijų... Žmonės, kuriuos matome valdžios aparate, žinoma, gali būti ir parsidavėliai ar komunistinės idėjos vergai, bet gali būti ir gyvenimo įstatyti tas vėžes, iš kurių pasitraukimas neįmanomas"... Gal ne vienas iš jų vėliau, laisvei prašvitus, pasirodys verti pagarbos paminimo. "Ne lietuviai komunistai yra didžioji lietuvių tautos nelaimė, bet rusai okupantai. Jei nebūtų okupacijos, nebūtų ir tų komunistų, kaip jų beveik nebuvo ir prieš okupaciją. Mūsų lietuvių yra nedaug ir kiekvienas lietuviškas žmogus mums yra brangus, dėl to netikslu ir greičiausia neteisinga tautos vargo, skurdo ir kančių kaltininkais lai-

kyti šavus žmones, tegul kartais ir dėl savo naivumo įklimpusius į bolševikinę makalynę".

★

Bet nei metams nepraėjus, kitas katalikų laikraštis, Chicagos "Draugas" (1960.V.16) taip pat vedamuoju gūžiai nustatė, kad mūsų lietuviška fronto linija jau esanti flauža.

Šiame laikraštyje pasibraukėme tokias mintis: "Lietuviai vis dar kovoja prieš vadinamą kultūrinį bendradarbiavimą, kai net ne vienas politikas yra patekęs ant šios meškerės kabliuko... Kultūrinio bendradarbiavimo siekiama kuo daugiau pasigaminti šnipų ir revoliucijos kėlėjų laisvuose kraštuose... Nelygus bendradarbiavimas darosi vienašališkas, naudingas tik komunistinei propagandai... Reikia stebėtis, kad kolaborantų atsiranda ir mūsų tarpe, nors ir kultūrinio bendradarbiavimo skraiste apsisiautusių... Bolševikinėje sistemoje galimas bendradarbiavimas tik su okupacine valdžia... Bet kada šiuo sambūviu tarnaujama vienašališkai tik komunizmo tikslams, tokio bendradarbiavimo rėmimas reikėtų laikyti nusikaltimu savo tautai ir fronto linijai sąmoningu flaužimu".

Ir visdėlio "Draugo", "Tėviškės Žiburių" ir kitų katalikų laikraščių dažnas bendradarbis A. Šalčius tuojau pat išspausdino dar vieną straipsnį, šį kartą jau socialistų žurnale ("Darbas" Nr. 1, 1960), kur labai iš augšto, filosofiška ir su retai mūsų spaudoje pasitaikančių minties ir logikos chaosu "apmąstomas" lietuvių tautos likimas ir ieškoma bendradarbiavimo būdų su okupuota tėvyne. Iš šių išsivedžiojimų išsėty, kad Lietuvos nepriklausomybės idėjos gadinė būtų jau praėjusi, kad esą jau nebeaišku, ar mums glaustis prie Vakarų ar prie Rytų (išlikimui reiktų glaustis ir pasilikti Rytuose), kad Lietuva jau iš visų pusių apsupta raudonosios jūros ir kalbos apie jos išlaisvinimą ir nepriklausomybės atgailimą yra tik plepalai, kuo gal verstis ne bent Lietuvos Laisvės Komite esantieji mūsų keli gogoliški tipai... Komunizmo plėtimasis esąs vargiai begalimas sustabdyti, "nepriklausoma valstybė" jo jau rašoma tarp kabučių, o išvada aiški—reikia bendradarbiauti su sovietinės Lietuvos visuomene tokia kokia ji yra.

Tai turbūt jau pats tolimiausias žingsnis mūsų bendradarbiavimo idėjų visiškoje suirutėje.

★

Paskutiniame Los Angeles Dailių Menų Klubo susirinkime šie ir dar daugelis kitų mūsų spaudos atbalsių bei minčių buvo sugrupuoti ir išnagrinėti prof. Žymanto referate apie politinį ir kultūrinį bendradarbiavimą su sovietine Lietuva. Kiti klubo dalyviai per sekusias diskusijas juos dar praplėtė ir papildė (muzikai B. Budriūnas ir P. Armonas, prof. M. Biržiška, B. Brazdžionis, G. Velicka, Alg. Gustaitis, taip pat šių kronikų autorius...) Su laikurliomis mintimis ir išvadomis mėginu supažindinti skaitytojus sekančioje kronikoje.

Nemune Joninių naktį...

JONINĖS RAMBYNO KALNE

Elzė Jankutė

Maža būdama ir jau paugėjus, prieš I-ąjį pasaulinį karą, nuvykdavau į Rambyną Joninių pažiūrėti. Apeigos prasidėdavo Joninių išvakarėse. Čia susirinkdavo iš Didžiosios Lietuvos tuo metu į Tilžės ar Bitėnų spaustuves atvykę knygnešiai ir dar lietuviai sielininkai, kurie plukdė miško medžiagą iš Nemuno aukštupio į Kuršių mares. Šie ateidavo su savo dainomis ir įsijungdavo į raganų deginimo apeigas.

Kokios tai buvo tos raganų deginimo apeigos? Dėko ti jas taip vadino, niekam nebuvo aišku. Gal kitiem buvo

aišku, bet man tuo laiku, tai tikrai ne. Aš vis žiūrėjau ir žiūrėjau į tą, ant aukštos kartės iškeltą degančią smalinę statinę, kur ta ragana. Juk ji turėtų pasirodyti, į dangų iškelti. Kada juodi smalos dūmų kamuoliai kildavo iš statinės, aš vis laukdavau, kad ji pasirodytų. Bet, kai smalinė baigdavo degti ir degančios lentelės ant žemės kristi, gailėjaisi tos raganos, kad ji turėjo sudegti.

Lietuvos nepriklausomybės laikais, o ypač Klaipėdos Kraštui susijungus su

Didžiąją Lietuvą, Joninių apeigos Rambyne bent dešimteriopai išaugo. Ir lankytojų skaičius kai kuriais metais siekdavo net dešimt tūkstančių.

Visais keliais pėsti ir visokiomis susisiekimo priemonėmis žmonės vyko į Rambyną, kaip į kokius didelius atlaides.

Ekskursijos dažniausiai vykdavo autobusais, garlaisiais arba į ūkininkų vežimais, pasipuošusiais beržais ir gelėmis.

Rambyne susirinkę žmonės garlaivius jau iš tolo pastebėdavo ir daugelis skubėdavo į parambynę sutikti atvykusias ekskursijas.

Štai jau laivas iš Kauno ar iš Klaipėdos visai artėja prie kranto. Prasideda sveikinimo šūkiai. Girdisi "Valio kauniečiai, ar valio klaipečiai"! Kiek čia džiaugsmo, kiek nušvitusių veidų.

Garlaiviai iš Tilžės atplaukdavo tiksliai Joninių rytą. Žinoma, visuomet būdavo Vydūnas su savo choru. Paskui Banaičių, Jagomastų, Zaunių šeimos nariai, Vilius Mačiulaitis ir dar daug kitų, kurių pavardės sunku suminėti. Bet visus juos traukė ne kas kitas, o tiksliai tėvynės ir savo žmonių meilė. Jiems buvo nepaprastai malonu sutikti tūkstančius lietuvių tradicinėje Joninių šventėje, tame legendomis ir padavimais apsuptame Rambyno kalne, kur prieš daugelį šimtmečių vaidilutės kūreno šventąją ugnį.

Per Jonines Rambyną būdavo kalbų, vaidinimų, choro dainų, lauzo deginimas, sporto pasirodymai, vaišės ir šokiai.

Dažniausiai atidarymo žodį tardavo mano tėvas, Martynas Jankus. Nuolatiniais prakalbų sakytojais buvo Vydūnas, Jagomastas, Kristupas Lekšas. Bet ne tik jie vieni kalbėjo, buvo dar daug kitų kalbėtojų iš visų Lietuvos kampų.

Visas Rambyno Jonines, buvusias Lietuvos nepriklausomybės laikais, labai malonu prisiminti. Bet, vienos ypatingai pasiliko mano atmintyje. Apie jas ir noriu čia papasakoti.

Kitame numeryje: Tai buvo 1929 metų Joninėse.

VYKSTATE ATOSTOGŲ?

Pasirūpinkite nelaimingų atsitikimų ir ligos apdraudą.

Pagrindinė suma \$10,000.00 \$15,000.00 \$20,000.00

Nel. atsit. medic. išlaidos \$ 1,000.00 \$ 1,500.00 \$ 2,000.00

Apraudos dienos
7 \$4.35 \$ 6.05 \$ 7.70
14 \$7.15 \$ 9.85 \$12.60
21 \$8.75 \$12.10 \$15.40

Galima apsidrausti iki \$50,000.00.

GENERAL UNDERWRITERS

UT 1-2345

Joseph P. Mull

PASINAUDOKITE PATIKIMU, KRUOPŠČIU IR GREITU FIRMOS PATARNAVIMU SIUNTINIAI SIUNČIAMI Į SOVIETŲ RUSIJĄ.

Lietuvą, Ukrainą, Baltgudiją, Latviją, Estiją ir kitas respublikas

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

Licensed by USSR

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

MŪSŲ SKYRIAI

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MARket 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWER 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawK 2874

359 W. Broadway
S. BOSTON 27, Mass
Tel. AN 8-5040

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-6878

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresata pasiekia per 6—7 savaites (oro paštu laike 7—12 dienų). Įstaigose yra pirmos rūšies pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus. Atsiminkite, kad mes esame specialistai kas liečia siuntinių persiuntimą.

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

KENMORE DAIRY INC.

Call SWEETBRIAR 5-5100

Chicagos lietuvių žinios

Kas ištikrųjų dedasi Jaunimo Centre Chicagoje?

Nuo to laiko, kai Chicagoje lietuviai Tėvai Jezuitai pasistatė savo namus, ten pradėjo darytis keisti dalykai. Klausite: --gal ten vaidenasi? Ne, visai nesivaidena.

Pradžioje ir vidury savaitės ten dar kiek ramiau. Bet kai atėjo penktadienis, šeštadienis ir sekmadienis -- tai amen. Atrodo, kad visų ir visi keliai tik ir veda tenai -- į Jaunimo Centrą.

Šeštadieniais ten beveik viską užpildo Aukštesnioji Lituanistinė mokykla, Lituanistinio Pedagoginio Instituto studentai. Pili koridoriai lietuviško jaunimo, tik klega, tik juokiasi. Visas namas atrodo kaip didelis gėlių daržas, kaip žolynėlis gražiausias... Salėje vyksta vaidinimų, baletų repetitijos. Čia jau renkasi narsioji Chicagos Lietuvių Vyrų choro vyrija. Klega, laukia kol pasibaigs vaidinimų repetitijos, kad jie užimtų salę. Ir neužilgo pasigirsta galinga lietuviška daina...

--Tėveli, kuriame kambaryje šoka tautinius šokių? --kreipiasi į tėvą Kubilių daili, daili mergina.

--Vaikeli, trečiame aukšte, kambarys 105A.

--Tėve, kur čia skautų sueiga?

--Kur akademinis sambūris...

--Kur šiandien vyksta žurnalistikos kursų paskaitos?

Aykštyn, žemyn laiptais bėginėja sušilę pasivėlinę visuomenės veikėjai, organizacijų atstovai, valdybų nariai, klausinėdami vieni kitų:

--Tamstele, ar nežinote kur čia tariaisi organizacijų atstovai?

--Bala juos žino... Aš tai ieškau šaulių valdybos posėdžio.

--Ar tamsta į pasitarimą dėl Žalgirio mūšio?

--Be kas jau... Menkas iš ma-

nės kareivis. Ieškau kur čia vyksta akademikų paskaita. Niekaip negaliu surasti kur...

--Aš tai ieškau Žalgirio mūšio. Negaliu rasti kur jie dabar susimėtė. Tartum Žalgiris kiaurai žemę prasmego...

Ir taip toje lietuviškoje maitinimo salėje sunku begaliniai besurasti saviškius... Praverti vienas duris ir klausiti:

--Atsiprašau, ar čia pasitarimas dėl Dariaus-Girėno skridimo minėjimo?

--Ne, čia ramovėnai...

Praveri kitas duris. Čia į tave niekas neatsigręžia. Seni tautos veteranai ir profesorai, barzdas sukišę, ramiausiai sau lietuviškai lošia šachmatais. Vėl aišku, jog ne čia pataikė...

Pagalau, dėl Dievo meilės, praveri paskutines likusias duris. Matai, kaip Chicagos vyriausias bendruomenininkas Jonas Jasaitis susirinkusiems organizacijų atstovams energingai aiškina apie Lietuvos paviljono reikalus greit prasidėsiančioje pasaulinėje prekybos ir pramonės parodoje Chicagoje:

--Ponai, visas darbas eina sklandžiai, tik viena bėda yra: trūksta pinigų...

Tada pagaliau supranti, kad jau patekai pas saviškius...

Ir taip kiekvieną savaitę čia lietuviškas darbas verda, kunkulioja, per kraštus liejasi... Čia visada matysi besisukinėjančių šių mielių namų šeimininką -- tėvą dr. Joną Kubilių, S. J. Visada besišypsantį, giedrios nuotaikos ir pilną sveiko humoro. Man visada atrodo, kad jis nė kiek nepasikeitęs nuo tų laikų, kada abu sėdėjome vienoje gimnazijos klaseje...

Tėvas Kubilius visada turi darbo: tai jis kieme laisto gėles ir žoleles, tai koridoriais vaikšto paskui rūkiojį, renka nuo grindų cigarečių nuorūkas ir meta jas ten, kur jos kiekvieno rūkioiaus turėtų būti metamos... Tėvai jezuitai neturtingi, negali pasisamdyti šlaivų ir valytojų. Pats namų viršininkas už juos...

Ir taip Jaunimo Centras virto tikru lietuvišku skruzdėlynu. Kas turi atliekamą pinigėlį, už vietą primeta, o kas neturtingas kaip ir jie -- jezuitai prabočiaja... Niekada čia negirdėjau angliškai šnekančią.

Bet sparčiais žingsniais ateina vasara ir į čia. Prasideda visokios atostogos, bėginėjimai į žalią gamtą. Aprims ir Jaunimo Centras. Bent iki rudens.

Alb. Valentinas

BIRŽELIO MINĖJIMAS CHICAGOJE

ALT Chicagos skyrius pirmiau birželio minėjimus rengdavo Marios Aukšt. mokyklos salėje. Jau praeitais metais nutarė rengti mažesnę salę -- Jaunimo Centre. Tačiau prieš pat laiką minėjimą atšaukė. Tuomet minėjimą rengti griežėsi LB Chicagos apygardos valdyba. Per penkias dienas pasirengė minėjimui ir dargi išstatė vadinamąjį "Šimkaus parodą" -- rinkinį bolševikų Lietuvoje įvykdytųjų žiaurbių ir baisių. Tada publikos susirinko gausiai.

Šiomet, birželio 11 d. minėjimą vėl surengė chigagiškis ALTAS Jaunimo Centre, bet žmonių teprisirinko skystokai. Girdėjosi net šitaip kalbant:

--Grigaitis ten sakys prakalbas. Bet nieko naujo jis negalės papasakoti apie birželio trėmimus, nes jų nematė. Aš tai pats mačiau ir pergyvenau...

Pirmas kalbėjo konsulas P. Daužvardis. Susirinkusieji jam parodė karštą pritarimą. Taip pat šiltai buvo sutiktas šį kartą žodį taręs ir jaunimo atstovas Dr. A. Liulevičius. P. Grigaitis, teisybė, apie birželio tragediją neužsiminė nieko, tik nusakė, kaip jis važinėja į Washingtoną ir kokius ten stebuklus daro. Tačiau senas prakalbininkas tęsusilaukė tik kelių rankų skysto nuolijimo.

Ar tai tik nebus ženklai, jog

VILA MEŠKA
BEACH ST.
MONUMENT BEACH
CAPE COD, MASS.
TEL. BUZZARD BAY
PLAZA 9-3251

Savininkai LUSIAI ir VEITAI

ČIA GERIAUSIA PRALEISTI VASAROS ATOSTOGAS

VILA MEŠKA yra saulėtam Cape Cod, Mass., kurio krantus skalauja Golfo srovės šildomos Atlanto bangos.

VILA MEŠKA tikram poilsiui be rūpesčių siūlo:

- ☒ Ramią ir gražią aplinkumą.
- ☒ Erdvius ir patogius kambarius.
- ☒ Gerą ir sveiką maistą.
- ☒ Neaukštas kainas.

Jūros mėgėjus vasaros atostogas praleisti kviečiame prie ATLANTO, ASBURY PARK, N. J.

P. ir O. LANIŲ VASARNAMYJE

Čia ažuolų apsupto vasarnamio erdviuose kambariuose, už nedidelę kainą, ramiai pailsėsite, pasimaudysite švariausiam paplūdimyje iš visų ATLANTO pakrastyje esančių.

Tik per keletą minučių pasiečiam nuo vasarnamio pasiekiamas vandenynas -- paplūdimys, kino teatrai, bažnyčios, krautuvės, restoranai ir kitos pramogų vietos.

Svečių patogumui galima naudotis virtuvėmis, šaldytuvais, maitintins vietoje. Maudymosi mokestis apmokamos savininkų.

Kambarius siūlome užsisakyti iš anksto:

P. Lanys
515 4th Ave.,
Asbury Park, N. J.
Tel. PR 6-9783

arba
P. Lanys
1248 Waverly Pl.,
Elizabeth, N. J.
Tel. EL 3-1169

visuomenė mano, kad jau pats laikas yra P. Grigaičiui perleisti prisilaikomus visuomeninius postus jaunesniam, sumanesniam, energingesniam ir daugiau visuomenės pasitikėjimo turinčiam asmeniui.

V.

• **Lietuvių Tautinis Akademis Sambūris ir Korp! Neo Lithuania Chicagoje** birželio 26 d. ruošia iškilą, kuri įvyks Chicago Heights gražioje gamtoje.

• **Chicagos Lietuvių Vyrų choras** Vytis birželio 25 d. rengia dainavimo sezono užbaigimo vakarienę, kuri įvyks Gage Park Bowling patalpose, 5643 So. Western Ave. Vakarienes metu choras, diriguojant A. Kučiūnui, atliks meninę programą.

V.

Kiti rašo:

LIETUVOS PASIUNTINYBĖ ROMOJE

Draugas paskelbė Dr. J. Vaišnoros, MIC rašinį "Dėl informacijos iš Romos". Jame kalba apie ten veikiančią Lietuvos pasiuntinybę, Lietuvių Šv. Kazimiero Kolegiją ir Lietuvių Bendruomenę.

Apie Lietuvos pasiuntinybę taip rašo:

"Nesant nepriklausomos suvereninės Lietuvos ir Pasiuntinybės veiklos apimtis yra žymiai susiaurėjusi. Šiandien beveik negalima kalbėti apie Lietuvos Vatikano santykius, nes nepriklausoma Lietuva yra okupuota rankose. Tačiau ir tai, ką Pasiuntinybė daro, kokius reikalus ji atlikinėja Vatikane tik ji pati galėtų pranešti viešumai. Tačiau ir jos santykiai, kokie jie būtų, su šventuoju Sostu yra diplomatinio pobūdžio. Jai yra privalomos diplomatinės tvarkos ir tradicijos taisyklės. Gi Vatikano diplomatinė praktika yra tokia, kad tiek įvairiuose kraštuose reziduoją Vatikano nuncijai, tiek prie Vatikano akredituoti įvairių kraštų atstovai savo žygių, vizitų, intervencijų, pasikalbėjimų viešai neskelbia.

Laikydamosi bendros diplomatinės tvarkos ir Lietuvos Pasiuntinybė negali to daryti. Pvz., pas popiežių dažnai lankosi aukšti politikai: valstybių galvos, ministrai, parlamentariai. Be abejonės, privatinėse audijacijose yra paliečiami gana svarbūs ir įdomūs klausimai. Tačiau nebuvo atvejo, kad po tokio vizito pas popiežių, apsilankęs asmuo tuoj sušauktų spaudos konferenciją ir išdėstytų kokių reikalų ir ką su popiežiumi yra kalbėjęs. Lygiai ir Vatikano aukštieji valdininkai nešaukia spaudos konferencijų (išskyrus kard. Tardini, kuris porą kartų laikraščių korespondentus painformavo apie būsimą vis. susirinkimą), negali duoti bet kam interview ar kalbėti Vatikano vardu. Jei jie kam nors pasako savo nuomonę, tai yra vien asmeninė nuomonė, bet paprastai ir nuo to susilaiko, nenorėdami, kad tai būtų skelbiama spauloje.

Visos žinios, kurios įvairių žinių agentūrų ir laikraščių yra dažnai skelbiamos, kaip iš "Vatikano sluoksnių", iš "gerai informuotų Vatikano šaltinių" yra iš piršto išlaizomos, nekartą vien tik gatvės gandai, prielaidos ir pan. Vatikanas nekartą per savo organą "Osservatore Romano" yra pareiškęs, kad jis jokių žinių nei agentūroms, nei atskiems laikraščiams atskirai neteikia. Visa tai, kas iš Vatikano gyvenimo turi būti žinoma viešumai, yra skelbiama tame pačiame "Osservatore Romano". Pavieniams Vatikano valstybės tarnautojams yra griežtai draudžiama duoti spaudai bet kokių žinių, ar leisti į pasikalbėjimus su laikraščių atstovais.

Grįžtant prie Lietuvos Pasiuntinybės prie Šventojo Sosto, --jeigu ji mato reikalo, painformuoja spaudą tais klausimais, kurie yra viešai skelbtini. O jei kas kreipiasi į Pasiuntinybę kuriuo nors rūpimu klausimu, ji neatsisako painformuoti, paaiškinti."

GREETINGS AND BEST WISHES
FROM

CARL NEWMAN MASON CONTRACTOR

450 Lloyd Road RE 1-2705 EUCLID, Ohio

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

WIEHN'S BAKERY

For GOOD Baked Goods - See WIEHN'S

12429 Arlington Avenue GL 1-3756

BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

EUCLID IGNITION COMPANY

1062 East 185th St.

Call IV. 1-2222

GREETINGS and BEST WISHES

M. WINOGRAD & COMPANY

MAURICE WINOGRAD, Mgr.

2020 Euclid Ave

CHerry 1-3637

BEST WISHES

IDEAL BUILDERS SUPPLY AND FUEL COMPANY

4720 BROOKPARK

SH 1-1000

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

LEONARD SIMON REALTY COMPANY

12808 Union Ave. LO 1-5801 — SK 2-2046

I. J. SAMAS JEWELER

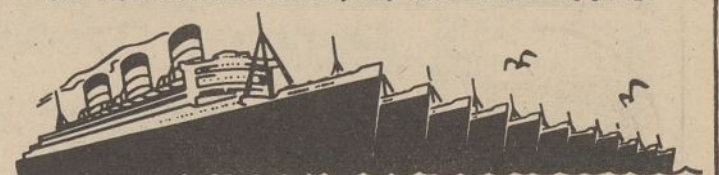
Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA
Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų pervedimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruostumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: MArket 2-4867

KERELIS BROS.

CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.

ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ.

REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

ŽALGIRIO SUKAKTIS...

(Atkelta iš 4 psl.)

meno ansamblius, choras, sportininkus, lietuviškas mokyklas, profesines, bažnytines ir biznio organizacijas bei klubus.

Mūsų veiksmų vadovai ir įtakingi visuomenininkai turėtų viešai spauloje, ar per radiją paskatinti visus dėtis prie šio minėjimo ruošimo, ypač, kad kuodaugiau dalyvautų parade, Chicagos lietuvių dienraščiai ir periodiniai leidiniai bei radijo valandos turėtų ateiti į talką rengimo komitetui.

Be pinigų ir mažiausio minėjimo neįmanoma suruošti. Bludžeto tam tikslui komitetas neturi. Tad visi lietuviai turi jausti savo garbės pareigą paaukoti minėjimo išlaidoms padengti tiek, kiek išgali. Aukos yra renkamos aukų lapais per organizacijas. Supraskime įvykio svarbą ir neatsisakykime aukoti. Čia nereikalaujama kraujo aukos. Tokią kraujo auką sudėjo lietuviai Žalgirio mūšio laukuose. Šia nepaprastai svarbia proga vieno-kito dolerio auka niekam nebus persunkti. Supasitenkinimo bei pasididžiavimo jausmu tą nedidelį bet kilnią auką duokime kiekvienas.

Visi minėjimo dieną--liepos 17-tą išieikime iš namų į Chicagos gatves ir susibūrkime prie Dariaus-Girėno paminklo, kur įvyks pagrindinės minėjimo iškilmės. Primenama, kad ta pat proga prie paminklo bus atžymėtas dar vienas svarbus momentas. Tai pavergtųjų tautų savaitės reikšmės išryškėjimas. Tuo klausimu tars žodį oficialus šio krašto atstovas.

EAST CLEVELAND—EUCLED & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4% **SUPERIOR SAVINGS**

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763 936 East 185 St. KE 1-7770

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Tautinės Sąjungos skyriaus susirinkimas šaukiamas birželio 26 d. (sekmadienį) 12 val. p. Gaidžiūnų namuose — 317 Corning Dr., Bratenahl. Pranešimą aktualiais klausimais padarys ALT S-gos centro valdybos vicepirmininkas Dr. Jonas Paplėnas. Taip pat bus aptarti skyriaus veiklos reikalai. Narių dalyvavimas būtinas.

• Šokio ir muzikos ansamblis Grandinėle su solistais — smuikinininku Saulium Alkaičiu ir šokėja Livija Kasperavičiute vyksta Kanadon ir St. Catharene's vilniečių ruošiamoje Joninių šventėje išpildys programą. Po šios kelionės Liudas Sagys pasitraukia iš Grandinėlės vadovo pareigų.

Praeitą šeštadienį Karpių namuose buvo suruoštas Elzės Jankutės priėmimas, kuriame dalyvavo keliasdešimt Clevelando lietuvių. VIRŠUJE: dalis svečių klausosi E. Jankutės prisiminimų apie Rambyną iškilmes, KAIREJE: viešnia klausosi solistės J. Krištolaitytės dainavimo, kuriai akompanavo A. Augustinavičienė.

Dirvos nuotrauka

EAGLE STAMPS VISADA PADIDINA SUTAUPAS

the MAY CO'S (2) BASEMENT stores

NERŪDIJA
Aluminiujaus stiprios
Convex lentos
NENUBLUNKA IR NELŪŽTA
Dviejų spalvų, žalios ir baltos, lauko Vinyl emalis.
JOKIŲ NEGRAIŽIŲ PRITVIRTINIMŲ
Nieko pridėti, kad gautų išvaizdą ar naują formą.
IR NELINKSTA NESUKRITA
Gali onizuotos metalinės rankenos ir U formos pritvirtinimai.

Du kartus išparduota!

NERŪDIJANČIO ALIUMINIJAUS Durų ir langų apsauginės

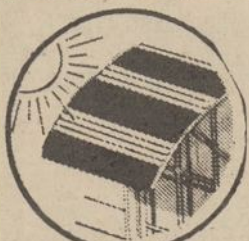
5.99

24 colių plotis
Visos apsauginės turi 36 colių išsikišimą.

VISUS GALIMA NUSTATYTI SU 36" ISSIKIŠIMU, TINKANČIU DAUGUMAI LANGŲ

Vaizdas parodo puikią konstrukciją.

Padarytas kaip laivas... kambarius išlaiko vėsius.

Visų metų orinė apsauga.

Stipraus aliuminiujaus, žalios ir baltos apsauginės, naujam grožiui ir vertės jūsų namams. Stipri konstrukcija su 4 stipriais "U" pritvirtinimais. Kaip lengva įstatyti... įsidėkite greit. Tinka porčiams ir verandoms. Atsineškite savo išmatavimus ir užsakykite jau rytoj.

Paštu ir telefonu užsakymai pildomi... Šauk CH 1-3000

The May Co.'s Basement
Drapery Department,
Downtown and On the Heights

KITI DYDŽIAI:

30-Inch Width	7.99
36-Inch Width	8.99
42-Inch Width	9.99
48-Inch Width	10.99
54-Inch Width	13.99
60-Inch Width	15.99
72-Inch Width	26.99

Reikės palaukti 2 savaites pristatant didesnius dydžius

6-ft. 6" Width	29.99
7-ft. Width	31.99
8-ft. Width	34.99
9-ft. Width	40.99
10-ft. Width	44.99
11-ft. Width	49.99
12-ft. Width	53.99

• Elzė Jankutė, iš Toronto, Onos Karpienės rūpesčiu viešėjo Clevelande, lankėsi Dirvoje ir pasidžiaugė jos išaugimu. Paskutiniuose dviejuose numeriuose spausdinami Elzės Jankutės įdomūs atsiminimai iš Joninių šventės Rambynų kalne.

• Lietuvaitės amerikiečių baletu pastatyme. Praėjusį šeštadienį, birželio 18 d. Clevelande radijo (WHK) auditorijoje, Ballet Theatre Company of Cleveland pastatyme, kurį išpildė baletu studijų mokiniai, šoko ir trys lietuvaitės: Eglutė Giedraitytė — Aladino draugų rolėje, Ingrida Raulinaitytė — lobių nešėjų rolėje ir Livija Kasperavičiūtė — Pas de dix.

• Kun. Gediminas Kijauskas, jėzuitas, pirmasis iškilmingas mišias laikys Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje birželio 26 d., 10:30 val. Iškilmingųjų mišių diakonu bus kun. V. Dabušis, subdiakonu kun. P. Dzegoraitis, pamokslą sakys kun. J. Borvičius, asistuos Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. B. Bartis.

Po iškilmųjų bus vaisės šv. Jurgio parapijos salėje.

Kun. G. Kijauskas yra gimęs 1930 m. Galioriskėje, Vilkaviškio apskr. Gimnazijos mokslus ėjo Vokietijoje, o kunigo — JAV. Clevelande gyvena jo tėvai, du broliai su šeimomis ir Kanadoje sesuo su šeima. Viena sesuo mokosi Putnamo gimnazijoje.

• Jūratės Laikūnaitės ir Vito Koklio sutuoktuvės įvyksta ateinantį šeštadienį — birželio 25 d., 10 val. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Vaisės 7 val. vakaro Lake Shore Cuntry Club salėje.

Abu jaunieji yra veiklūs lietuviškose jaunimo organizacijose, todėl jų draugai praėjusią savaitę jauniems surengė eilę priešvestuvinių pobūvių. Tokius pobūvius rengė skautai akademikai, čiurlioniečiai, Lai-kūnų ir Koklių bičiuliai.

• Dr. J. Paplėnas su šeima, iš Chicagos, atvyksta dalyvauti Jūros Laikūnaitės ir Vito Koklio sutuoktuvėse.

• Pr. Butkuvienė nuvyko į Arizoną aplankyti Phoenix mieste gyvenančios dukters Nijolės Brazienės su šeima.

Iš ten siunčia geriausius sveikinimus visiems clevelandiškiams.

• Kazys Gaižutis su šeima dvi savaites atostogavo Floridoje. Grįžęs papasakojo įspūdžius, kurie maždaug tokie: gražu, bet gyventi ten nenorėtų.

Geriausieji sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mūsų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

20 metų tos srities praktika

VOKIŠKŲ RADIO APARATŲ TAISYMAS

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service

SCHWAB RADIO & T.V.

SALES AND SERVICE

PAPIGINTA KAINA PARDUODA TELEVIZIJOS IR TELEFUNKEN RADIO APARATUS.

11615 Detroit Ave.

LA 1-4669

CLEVELAND 2, OHIO

